

آموزش احکام

ویژه دانش آموزان بانایزهای ویژه

(پسران)

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسنامه

عنوان	آموزش احکام
نویسندگان	کارگروه احکام
صفحه آرا	محمد بهادری
طراح جلد	
مشخصات نشر	
مشخصات ظاهری	
شابک	
وضعیت فهرست نویسی	
موضوع	احکام
رده بندی کنگره	
رده دیویی	
شماره کتابشناسی	

شناسنامه

آموزش احکام

کارگروه احکام

نام کتاب

پدیدآورندگان

ناشر

چاپ و صحافی

تیراژ

نوبت چاپ

قیمت

شابک

مرکز پخش

مقدمه سازمان آموزشی و پرورشی استثنایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خداوند رحمان جهت دستیابی انسان به حیات طیبیه کتاب تربیتی قرآن کریم و الگوهای حسنه را فرا روی راه و مسیر زندگی آدمیان قرار داده تا با بهره گیری از رهنمودهای مطرح شده در آموزه های دینی و سیره عملی بتوانند به سعادت دست یابند.

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

(آیه ۱۶ سوره مائده)

در زمان معاصر نیاز انسان به قوانین الهی و بهره گیری از آن، به مراتب بیش از گذشته است و بدون تردید انسان دور افتاده از خویش خویش و فاصله گرفته از فضایل اخلاقی و عواطف انسانی و محصور در اضطراب و نگرانی ها، تشنه دستیابی به حقیقت ناب است و آن را جز در لوای دستورات باری تعالی نخواهد یافت.

بر این اساس، وظیفه خطیر کارشناسان آگاه و توانمند است تا دیگر افراد را با این آموزه ها آشنا سازند و آنان را نسبت به آگاهی از احکام الهی یاری بخشند. از جمله وظایف آموزش و پرورش استثنایی مطابق با ساحت تربیت دینی سند تحول بنیادین، دین باوری دانش آموزان با نیازهای ویژه متناسب با ویژگی های جسمی و ذهنی هر یک از گروه های آسیب دیده بویژه در حوزه ای احکام عملی می باشد.

بدین منظور از فضیلتی محترم ستاد ترویج احکام دینی حوزه علمیه قم که در احصای اولویت های مربوط به احکام شرعی دانش آموزان با نیازهای ویژه و تدوین احکام فقهی آنان با استعانت از دفاتر حضرات آیات عظام تقلید از هیچ مساعدتی مضایقه ننموده اند قدردانی نموده و

از خداوند متعال برای آنان اجر و پاداش طلب می‌نمایم.

امید است همواره عامل به احکام الهی بوده و نسبت به ترویج و گسترش فرهنگ مقدس دینی به ویژه تعلیم و تربیت اسلامی دانش آموزان توفیق الهی قرین راهمان باد.

دکتر سیدجواد حسینی

معاون وزیر و رییس سازمان

آموزش و پرورش استثنایی

پیشگفتار

یکی از اصول دین ما، عدل الهی است و هر مسلمانی اعتقاد دارد که خدای متعال عادل است و به هیچ مخلوقی ظلم نمی کند.

یکی از مظاهر عدالت پروردگار عالمیان در رابطه با تکالیفی است که از انسان ها خواسته که انجام آن تکالیف موجب قرب به درگاه الهی و سعادت ابدی می گردد.

بنا به نص صریح قرآن کریم:

لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا^۱

خدا هیچ کس را تکلیف نمی کند مگر به قدر توانایی او

و نیز در روایات اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام در کلام امام هادی علیه السلام آمده است:

أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يَكْلَفْ عِبَادَهُ إِلَّا مَا مَلَكَهُمْ اسْتِطَاعَتَهُ بِقُوَّةِ الْعَمَلِ بِهِ وَ نَهَاهُمْ عَنْ مِثْلِ ذَلِكَ^۲

خداوند تبارک و تعالی از بندگان تکلیفی مازاد بر قدرتی که به آنها داده نخواست، و نهی و منع او هم به همین منوال و روش است

با توجه به آیه و روایت مذکور، عدل الهی ایجاب می کند که از هر شخصی به اندازه توان و قدرتی که دارد، انتظار انجام تکالیف می رود.

بنابراین هر انسانی وظیفه دارد نسبت به قدرت و توانی که خدا در اختیار او قرار داده است به دستورات دین عمل نماید، لذا اگر شخصی از سلامت جسمی و ذهنی برخوردار است، دین اسلام به او می گوید

۱. سوره بقره، آیه ۲۸۶

۲. تحف العقول، ص ۴۷۰

باید وظایف دینی خودت را در حد ممکن انجام دهی، اما در مقابل، از افرادی که توان و قدرت کافی ندارند چنین انتظاری ندارد.

لذا هر شخص معلول باید ابتدا بداند که قدرتش نسبت به انجام تکالیف به چه میزان است و سپس بنابر آنچه که علم و قدرت دارد به تکالیفش عمل کند تا به هدف نهایی خلقت یعنی سعادت دنیا و آخرت برسد.

در پایان باید یادآور شد، آنچه که در نزد خدای متعال اجر و قرب دارد و از اهمیت بالایی برخوردار است، تقوای در عمل می باشد.

چنانچه خدای متعال می فرماید:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ^۱

ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و ملت ها و قبیله ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید. بی تردید گرامی ترین شما نزد خدا پرهیزکارترین شماست. یقیناً خدا دانا و آگاه است.

سخنی با اولیا و مربیان

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم):

مَنْ أَعَانَ ضَعِيفًا فِي بَدَنِهِ عَلَى أَمْرِهِ أَعَانَهُ اللَّهُ عَلَى أَمْرِهِ وَ نَصَبَ لَهُ فِي الْفِيَامَةِ مَلَائِكَةً يُعِينُونَهُ عَلَى قَطْعِ تِلْكَ الْأَهْوَالِ... وَ عَلَى عُبُورِ الصَّرَاطِ إِلَى الْجَنَّةِ سَالِمًا آمِنًا.^۲

شخصی که به یک انسان معلول کمک کند تا کارهایش را انجام دهد، خداوند به او کمک می کند و در روز قیامت فرشته هایی را

۱. سوره حجرات، آیه ۱۳

۲. بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۳۰۵

مامور می کند تا از او محافظت کنند و او را صحیح و سالم و در امان خود از پل صراط عبور بدهند تا به بهشت برسد.

با استفاده از روایتی که ذکر گردید، افرادی که با افراد معلول ارتباط دارند، اگر آنها را در انجام این تکالیف الهی یاری نمایند، اجری بسیار عظیم در پیشگاه خدای متعال خواهند داشت و در واقع این یکی از بهترین راه هایی است که می توانند برای رسیدن به سعادت خود از آن بهره ببرند و رضایت و خشنودی خدا را برای خود فراهم سازند.

امام سجاد علیه السلام در رساله حقوق در رابطه با معلمان و مربیان چنین می فرمایند:

حق افرادی که به آنان آموزش می دهی، این است که بدانی خدای عزوجل با علمی که به تو داده و گنجینه هایی که بر تو گشوده، تو را سرپرست آنان کرده است.

پس اگر مردمان را نیکو تعلیم دهی و بر آنان درستی نکنی و بر ایشان خشم نگیری، خدا به فضل خویش علم تو را بیفزاید.

و اگر علم خود را از مردم بازگیری یا هنگامی که از تو می خواهند که علمی به آنها آموزش دهی، با آنان درستی کنی، بر خداست که علم و جمال آن علم را از تو باز گیرد و مرتبه تو را در دل ها ساقط کند.^۱

مربیان و معلمان عزیز که به عنوان سرپرست دانش آموزان معرفی گشته اند، درجات معنوی بالایی دارند و در مقابل وظایف سنگینی بر عهده آنان گذارده شده است که برخی از آنها را برای اولیا و مربیان یادآوری می نمایم:

۱. رساله حقوق امام سجاد علیه السلام

الف) برخی از وظایف مربیان:

- تفهیم و آموزش مطالب با روش های جذاب
- آشنایی دقیق معلم از نیازهای دانش آموز خود
- کسب آگاهی های لازم در زمینه های مرتبط با دانش آموز، از منابع معتبر

ب) برخی از وظایف اولیا:

- یاری و یادآوری وظایف شرعی فرزند
- آشنایی با احکام مخصوص افراد معلول
- آشنایی با وظایف والدین در قبال فرزند معلول
- آموزش احکام به فرزند معلول به میزان درک و امکان یادگیری
- تذکر به فرزند معلول برای انجام واجبات در حد توان فرزند، اما طوری نباشد که فرزند دلزده شود.
- مجبور نکردن فرزند معلول در یاد گیری و انجام تکالیف (مثلا در احکام تطهیر، قرائت نماز)

به واسطه افراد معلول، بسیاری از کسانی که با آن ها ارتباط دارند مورد امتحان و آزمون الهی قرار می گیرند که در صورت سربلندی در این امتحان بزرگ، مورد الطاف ویژه حضرت حق تعالی قرار می گیرند.

سخنی با نایب (کمک کننده)

عن رسول الله صلى الله عليه و آله:

مَنْ سَعَى لِمَرِيضٍ فِي حَاجَةٍ قَضَاهَا أَوْ لَمْ يَقْضِهَا، خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: يَا أَبَى أُنْتُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَإِنْ كَانَ الْمَرِيضُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ، أَوْ لَيْسَ ذَلِكَ أَعْظَمَ أَجْراً إِذَا سَعَى فِي حَاجَةِ أَهْلِ بَيْتِهِ؟

قَالَ: نَعَمْ^۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

هر شخصی برای برآوردن نیاز فرد بیمار تلاش کند، گناهانش بخشیده می شود. (خواه آن نیاز برآورده شود و خواه برآورده نشود)

در این هنگام، مردی از انصار پرسید: ای پیامبر خدا، پدر و مادرم به فدایت! اگر شخص بیماری که به او کمک می شود از خانواده خود کمک کننده باشد، ثواب و پاداش آن بیشتر می شود؟

پیامبر فرمود: آری.

شخصی که به سن تکلیف می رسد، وظیفه دارد که احکام دینی را خودش انجام دهد.

اما گاهی اوقات به دلایل مختلفی از جمله معلولیت و محدودیت و معلولی، نمی تواند همه تکالیف دینی را خودش انجام دهد و از این جهت شرع مقدس اسلام فرد را مکلف می کند که در چنین شرایطی از شخص دیگری کمک بخواهد تا وظیفه دینی اش را به نحو احسن انجام دهد که به آن شخص نایب می گویند.

فرد نایب باید احکام نیابت را بداند و کاری که به عهده می گیرد را صحیح انجام دهد و برای فرد معلول دلسوزی بی مورد نداشته باشد.

۱. مَنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيه، جلد ۴، صفحه ۱۶ / آمالی صدوق ۵۱۷ / ثواب الاعمال، ۳۴۱

نایب باید موقع کمک کردن، دو مورد را لحاظ کند:

۱. نیت

نایب باید جهت انجام کاری که به عهده گرفته است، نیت کند. مثلاً نیت کند:

- شخص معلول را وضو می دهم قربه الی الله

- در وضو گرفتن به او کمک می کنم قربه الی الله

- او را تیمم می دهم قربه الی الله

نکته: لازم نیست این جمله ها را به زبان بگوید.

۲. روش انجام تکالیف در زمان نیابت:

فرد معلول به اندازه ای که می تواند باید کارهای واجب را خودش انجام دهد و فقط به همان مقدار که امکان انجام تکالیف را ندارد از نایب کمک بگیرد.

مثلاً شخص معلول موقع وضو گرفتن، اگر می تواند دست و صورتش را بشوید ولی نمی تواند روی سر یا پاهایش مسح کند، باید خودش دست و صورتش را بشوید و نایب باید دست او را بگیرد و روی سر یا پاهای شخص معلول را مسح کند و اگر اصلاً ممکن نباشد، شخص نایب باید دست خودش را به صورت شخص معلول که خیس است بکشد و بعد روی سر یا پاهای شخص معلول را مسح کند.

کارگروه احکام

محمد تبرته فراهانی / سیدمهدی سجادی

محمد مهدی رفعتی / محمد بهادری

بهار ۱۳۹۹

مقدمه و تأییدیه ستاد ترویج احکام دین

امام باقر علیه السلام فرموده‌اند: در علم‌آموزی، سرعت به کار برید، زیرا قسم به کسی که جانم در دست اوست، اگر جمله‌ای از حلال و حرام (مسئله شرعی) را از منبع مورد اعتماد بگیرید، ارزش و فضیلت آن بیشتر از دنیا و معادنی است که از طلا و نقره در دل آن است.^۱

دین، مجموعه به هم پیوسته‌ای است که از سه عنصر مهم، تشکیل یافته است: عقاید، اخلاق و احکام.

احکام که جایگاه ویژه‌ای در این مجموعه دارد، همان مقررات رفتاری انسان است در همه ابعاد و زوایای زندگی فردی و اجتماعی.

شخص مسلمان واقعی، کسی است که خود را مقید و ملزم به یادگیری و سپس عمل و به‌کارگیری این احکام می‌داند و از لحظه تکلیف تا زمان مرگ برای هر کاری چه در عبادات، چه در معاملات و چه در مسائل شخصی از این مقررات شرعی با اشتیاق کامل استفاده می‌کند و به اهمیت آن توجه دارد.

متون و منابع دینی، همگان را به این ضرورت و اهمیت راهنمایی کرده‌اند و فضیلت یادگیری احکام شرعی را در حدی دانسته‌اند که با ارزش‌های مادی برابری نمی‌کند و نمونه‌ای از آن را در قالب کلمات نورانی امام باقر علیه السلام ملاحظه نمودید.

فقها و مراجع معظم تقلید نیز این‌گونه فرموده‌اند:

«مسائلی را که انسان غالباً به آن‌ها احتیاج دارد، واجب است یاد بگیرد».

بر این اساس ستاد ترویج احکام، به منظور عملی کردن این امر مهم در زمینه یادگیری مسائل شرعی، یکی از اهداف خود را نشر متون فقهی روان، آسان و همه فهم قرار داده است که از محتوایی قوی و غنی و از شیوه‌های نوین برخوردار باشد.

کتاب "آموزش احکام، ویژه دانش‌آموزان با نیازهای ویژه" در راستای این هدف والا برای اولین بار جهت استفاده دانش‌آموزان دارای معلولیت به همت گروهی تلاشگر که از فضایی متخصص در این فن تشکیل شده است و با همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی، تدوین گشته است.

کارشناسان این ستاد، نظارت علمی و محتوایی بر آن داشته‌اند و تأیید نموده‌اند و بازنگری و اصلاحات آن را انجام داده‌اند.

البته کاری که برای اولین بار بدون تجربه قبلی انجام می‌شود، خالی از نقص نخواهد بود. به همین جهت از تذکرات و پیشنهادهای خوانندگان عزیز استقبال می‌کنیم.

امیدواریم این خدمت ارزشمند دوستان که خلأ بزرگی را جبران نموده است، مورد رضایت الهی و عنایت حضرت بقیه‌الله (عجل‌الله‌تعالی فرجه‌الشریف) قرار گیرد.

قم - ستاد ترویج احکام دین

حسین وحیدپور

اردیبهشت ۱۳۹۹

فصل اول

تکلیف و بلوغ

تکلیف یعنی وظیفه‌هایی که خدا دستور داده است و همه انسان‌ها باید آن دستورها را انجام بدهند.

با دو شرط انسان باید وظیفه‌های دینی خود را انجام دهد:

۱. عقل داشتن (عاقل باشد)

پس اگر شخصی دیوانه باشد واجب نیست احکام خدا را انجام دهد.

۲. رسیدن به سن بلوغ

سن بلوغ دختر:

دخترها وقتی که نه سال قمری آنها تمام شود، به سن بلوغ می‌رسند.

یعنی هشت سال و هشت ماه و بیست روز شمسی

سن بلوغ پسر:

اگر یکی از این دو علامت در پسرها باشد، به سن بلوغ می‌رسند:

یک: بیرون آمدن مو در زیر شکم و بالای آلت تناسلی

دو: خارج شدن منی

منی آب سفیدی است که در خواب یا بیدار بودن، با شهوت و فشار خارج می‌شود و بدن سست و بی حال می‌شود.

اگر دو علامت بالا نباشد پسرها، وقتی که پانزده سال قمری آنها تمام شود، به سن بلوغ می‌رسند.
یعنی چهارده سال و شش ماه و پانزده روز شمسی.

فصل دوم

احکام تقلید

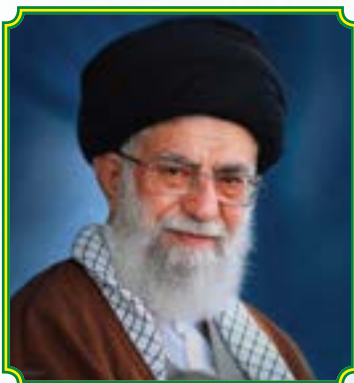

تقلید یعنی پیروی کردن.
وقتی یک نفر بیمار می‌شود،
پیش دکتر می‌رود و از او نسخه
می‌گیرد و دستورهای دکتر را کامل
و درست انجام می‌دهد؛

در مثال بالا، بیمار از دکتر پیروی و تقلید کرده است.

وقتی یک نفر می‌خواهد
خانه درست کند، پیش مهندس
می‌رود و دستورهای مهندس
را انجام می‌دهد. به این کار
پیروی و تقلید می‌گویند.

تقلید ۱- ما وقتی می‌خواهیم احکام دینی خود را یاد بگیریم، باید نظر مرجع تقلید را بپرسیم و دستور او را انجام دهیم.

به این کار پیروی و تقلید می‌گویند.
به دستورهای مرجع تقلید که در رساله می‌نویسد، مسئله می‌گویند.

انتخاب مرجع تقلید

تقلید ۲- برای انتخاب مرجع تقلید باید از روحانی خوب که به او اطمینان داریم و کارشناس این کار است، سؤال کنیم.

تقلید ۳- انسان باید از مرجع تقلید زنده پیروی و تقلید کند.

تقلید ۴- اگر شخصی از مرجع تقلید پیروی نکند، شاید نماز و روزه و بقیه عبادت‌های او باطل باشد. برای همین شخصی که مرجع تقلید دارد، با خیال راحت کارهای دینی خود را انجام می‌دهد.

انواع احکام

احکام دین پنج نوع است:

یک: واجب

یعنی کارهایی که باید انجام بدهیم. مانند: نماز صبح

دو: حرام

یعنی کارهایی که نباید انجام بدهیم. مانند: مانند شراب خوردن

سه: مستحب

یعنی کارهایی که خوب است انجام بدهیم اما واجب نیست. مانند: رفتن به مسجد

چهار: مکروه

یعنی کارهایی که خوب نیست انجام بدهیم اما حرام نیست. مانند: خوابیدن در مسجد

پنج: مباح

یعنی کارهایی که انجام دادن یا انجام ندادن آن‌ها فرقی نمی‌کند. (یعنی کارهایی که واجب، حرام، مستحب و مکروه نیست) مثل خوابیدن و راه رفتن.

فصل سوم

احکام نجس ها

نجس ها هشت مورد هستند:

اول و دوم: ادرار و مدفوع

نجس ۱- ادرار و مدفوع انسان نجس است.

نجس ۲- ادرار و مدفوع حیوان هایی که گوشت آنها حرام^۱ است و خون با فشار داشته باشند، نجس است. مانند: ادرار و مدفوع خرگوش، روباه، گراز

نجس ۳- ادرار و مدفوع حیوان هایی که گوشت آنها حلال باشد، پاک است؛ مانند ادرار و مدفوع گوسفند، گاو، اسب

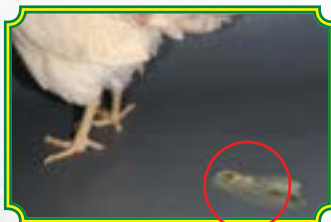
نکته: خون با فشار یعنی اگر سر آن ها را ببرند، خون آن حیوان از گلو، با فشار بیرون می آید.

نجس ۴- مدفوع حشره هایی مانند: پشه، سوسک، مگس، زنبور پاک است.

۱. صفحه ۱۶۹، خوردنی ها و آشامیدنی ها "حیوان های حرام گوشت" نگاه کنید.

نجس ۵_ مدفوع پرنده‌ها و ماهی‌ها پاک است.

سوم: منی

نجس ۶_ منی انسان و حیوان‌ها نجس است.

منی آب سفیدی است که با شهوت و فشار خارج می‌شود و بدن سُست و بی‌حال می‌شود.

چهارم: انسان مُرده یا حیوان مُرده

نجس ۷_ وقتی که انسان بمیرد، بدنش نجس است و اگر بدنش را غسل بدهند (غسل میّت) پاک می‌شود.

نجس ۸_ حیوانی که خون با فشار دارد، اگر خودش بمیرد، بدنش نجس است؛ مانند مرغ یا گوسفند که مریض شود و بمیرد.

نجس ۹_ حیوانی که خون با فشار دارد اگر با شرایط کامل کُشته نشود، نجس است. مثلاً موقع قربانی کردن گوسفند یا مرغ، «بسم‌الله» نگوید یا به طرف قبله نباشد.

نجس ۱۰_ حیوان‌هایی مانند ببر، پلنگ، روباه که خوردن گوشت آن‌ها حرام است و خون با فشار دارند، اگر مانند گوسفند، با شرایط کامل کُشته شوند، پوست و چرم آن‌ها پاک است.

نجس ۱۱- اگر کفش چرمی را از پوست حیوان که خوردن گوشتش حرام است و خون با فشار دارد یا از پوست حیوان مُرده، درست کنند و پا داخل آن کفش عرق کند، جوراب و پا نجس می‌شود.

نجس ۱۲- مو، پشم و شاخ همه حیوان‌ها پاک است، اما مو و پشم سگ و خوک نجس است.

نجس ۱۳- حشره‌ها مانند سوسک، پشه، مگس، زنبور اگر بمیرند، نجس نیستند.

پنجم: خون

نجس ۱۴- خون انسان و حیوان‌هایی که خون با فشار دارند، نجس است.

نجس ۱۵- اگر پشه را در موقع مَکیدنِ خون بِکُشند، خون آن پشه نجس است.

نجس ۱۶- خون ماهی، مار، سوسک، پشه، مگس پاک است، چون خون با فشار ندارند.

نجس ۱۷- وقتی گوسفند را می‌کُشند، خونی که بیرون می‌آید و خونی که در بیرون گلو می‌ماند، نجس است.

نجس ۱۸- وقتی سر گوسفند، مرغ و گاو را می‌برند و خون آن خارج شود، بقیه خونی که در بدنش باقی می‌ماند، پاک است.

نجس ۱۹- خونی که موقع دوشیدن شیر از حیوان خارج می‌شود، نجس است و شیر را نجس می‌کند.

نجس ۲۰- خوردن خونی که داخل تخم مرغ است حرام می‌باشد.

نجس ۲۱- آبی که بعضی وقت‌ها از کنار زخم یا تاؤل بیرون می‌آید، اگر خون نداشته باشد پاک است.

ششم و هفتم: سگ و خوک

نجس ۲۲_ همه جای بدن سگ و خوک نجس است، حتی مو، ناخن و آب دهان آن‌ها نجس است.

نجس ۲۳_ بدن سگ و خوک با شستن یا واکسن زدن پاک نمی‌شود.

هشتم: کافر

نجس ۲۴_ همه جای بدن کافر نجس است، حتی مو، ناخن و آب دهان او نجس است.

کافر یعنی:

۱. شخصی که خدا را پرستش نکند و خدا را قبول نداشته باشد؛

۲. یا شخصی که بگوید خدا شریک دارد؛

۳. یا شخصی که دشمن چهارده معصوم (علیهم‌السلام) باشد و دشمنی خود را معلوم کند، مانند شخصی که به پیامبر یا امام معصوم فحش بدهد.

۴. یا شخصی که می‌گوید امام علی (علیه‌السلام) خدا است.

نجس ۲۵- بدن شخصی که بهایی است، نجس می‌باشد.

نجس ۲۶- شخصی که مسلمان است، اگر دینش را عوض کند و کافر شود و بعد از آن توبه نکند، بدنش نجس می‌شود، حتی اگر یهودی، مسیحی یا زرتشتی شود.

نهم: شراب و نوشیدنی‌های مَسْتُکُننده

نجس ۲۷- شراب و آبجو که انسان را مَسْتُکُنند، نجس است و خوردن آن‌ها حرام است.

نجس ۲۸- الکل که انسان را مَسْتُکُنند نجس است و خوردن آن حرام است؛ مانند وُدکا

نجس ۲۹- الکل صنعتی پاک است ولی خوردن آن حرام است؛ مانند الکل تزریق آمپول

نجس ۳۰- لکل پزشکی پاک است ولی خوردن آن حرام است؛
مانند الکل داروسازی

نجس ۳۱- انگور و آب‌انگور، وقتی جوش بیاید، پاک هستند ولی
خوردن آن‌ها حرام است.

نجس ۳۲- انگور و آب‌انگور، وقتی شیرۀ یا سرکه شوند، پاک
هستند و خوردن آن‌ها حلال است.

نجس ۳۳- کشمش، غوره، زرشک، خرما حتی اگر پخته شوند یا
در غذا بجوشند، پاک و حلال می‌باشند.

احکام چیزهای نجس

نجس ۳۴- اگر چیزی قبلاً پاک بوده و الآن شک کند نجس شده، آن چیز پاک است.

نجس ۳۵- اگر چیزی مانند فرش، نجس باشد و شخصی با پای خیس روی آنجایی که نجس شده است راه برود، پای او نجس می‌شود.

نجس ۳۶- خوردن چیزی که نجس شده، حرام است.

نجس ۳۷- استفراغ پاک است.

فصل چهارم

احکام پاک کننده‌ها

پاک کننده ۱_ پاک کننده‌ها، چیزهایی هستند که نجس‌ها را پاک می‌کنند و آن‌ها پنج مورد هستند:

اول: آب

آب دو نوع است:

آب مخلوط:

مانند شربت، گلاب، آب میوه و مانند این‌ها.

آب ساده:

آب ساده که پنج نوع است:

یک: آب کُر

(یعنی: آب زیاد) که ۳۷۷ کیلو (لیتر) یا بیشتر است.

دو: آب جاری

یعنی آبی که به طور طبیعی روی زمین جاری می شود، مانند آب چشمه و رودخانه

سه: آب چاه

پاک کننده ۲_ اگر چیزی مانند بدن یا لباس نجس شده باشد و یک بار با یکی از این سه آب (یعنی آب کُر یا آب جاری یا آب چاه) شسته شود و نجاست از بین برود، پاک می‌شود.

چهار: آب باران

پاک کننده ۳_ اگر باران روی چیزی که نجس شده مانند فرش یا لباس ببارد و آن چیز نجس که روی لباس یا فرش بوده (مانند: خون) از بین برود، فرش و لباس پاک می‌شود.

پنج: آب قلیل

(یعنی: آب کم) که تقریباً کمتر از ۳۷۷ کیلو است.

پاک کننده ۴_ اگر چیزی مانند لباس یا بدن، نجس شده باشد، دو بار با آب قلیل شسته شود و آن چیز نجس از بین برود، پاک می‌شود.

پاک کننده ۵_ اگر چیز نجس مانند یک قطره خون در آب کُر یا چاه یا جاری بیفتد، آن آب، نجس نمی‌شود.

پاک کننده ۶- اگر چیز نجس مانند یک قطره خون در آب قلیل یا آب مخلوط بیفتد آن آب، نجس می شود.

پاک کننده ۷- ظرفی که سگ از آن آب خورده، باید اول کمی خاک داخل ظرف بریزند و خاک را به همه جای ظرف بمالند و بعد آن را دو بار با آب بشویند.

پاک کننده ۸- ظرفی که در آن شراب بوده، باید سه مرتبه با آب بشویند.

پاک کننده ۹- اگر لباس یا فرش و موکت نجس شود، باید آن چیز نجس را از بین ببریم و بعد با آب بشویم و موقع شستن باید فشار بدهیم تا آب خارج شود.

پاک کننده ۱۰- اگر لباس یا فرش و موکت نجس شود و بخواهند با آب قلیل (کم) آن را پاک کنند، باید دو بار شسته شود (باید یک بار شسته شود و بعد فشار داده شود، - آبی که خارج می شود نجس است - و دوباره شسته شود و بعد فشار داده شود - آبی که خارج می شود پاک است -).

پاک کننده ۱۱- اگر جایی که نجس شده است را بشویند ولی مقدار کمی رنگ نجس باقی بماند، اشکال ندارد و پاک است.

پاک کننده ۱۲- اگر جایی از بدن که نجس شده است، چرب شود، موقع شستن اول باید چربی آن را از بین ببرند و بعد آنجا را بشویند.

پاک کننده ۱۳- اگر زمین، سرامیک یا سنگ باشد و نجس شده باشد، اول باید آن نجس را از بین ببرند، بعد با آب بشویند.

پاک کننده ۱۴- لباسی که نجس است، اگر میخواهیم داخل لباسشویی بشویم، بهتر است اول آن لباس را بیرون از لباسشویی آب بکشیم و بعد داخل لباسشویی بشویم.

دوم: زمین

پاک کننده ۱۵- اگر موقع راه رفتن، کف پا یا زیر کفش نجس شود و بعد تقریباً پانزده قدم روی خاک یا سنگ راه برود و آن نجس از بین برود، کف پا یا زیر کفش پاک می‌شود.

پاک کننده ۱۶_ آسفالت، موزاییک و سرامیک و چمن، کف پا و زیر کفش را پاک نمی‌کنند.

پاک کننده ۱۷_ تیر، عصا و جوراب با خاک و سنگ، پاک نمی‌شوند.

سوم: مسلمان شدن

پاک کننده ۱۸_ بدن کافر نجس است و اگر مسلمان شود، بدن او پاک می‌شود.

فرق نجس و کثیف

بعضی چیزها پاک هستند اما کثیف می‌باشند، مانند لباس کثیف، آب لجن، مدفوع گوسفند

بعضی چیزها تمیز هستند، اما پاک نیستند و نجس می‌باشند، مانند سگ که حتی اگر شسته شود، پاک نمی‌شود.

بعضی چیزها کثیف و نجس هستند، مانند مدفوع گربه و سگ

احکام تواله رفتن

پاک کننده ۱۹- موقع دستشویی کردن، نشستن روبه‌قبله یا پشت به قبله، حرام است.

کارهای مکروه موقع دستشویی کردن

پاک کننده ۲۰- دستشویی کردن در موارد زیر مکروه است:

- ادرار کردن در حالت ایستاده

- ادرار کردن داخل آب

- ادرار کردن زیر درخت میوه

پاک کننده ۲۱- شخصی که دستشویی دارد، مکروه است که دیر به دستشویی برود و به خودش فشار بیاورد.

پاک کننده ۲۲- مستحب است که قبل از نماز یا خواب دستشویی کنیم.

پاک کننده ۲۳- برای مردها، مستحب است که بعد از ادرار، استبرا کنند.

روش استبرا مردها:

استبرا بعد از ادرار

یک: بعد از ادرار، با انگشت وسط، از محل خارج شدن مدفوع تا پایین آلت تناسلی، سه بار بکشد؛

دو: از آخر آلت، انگشت شست را روی آن گذاشته و انگشت دیگر را زیر آلت قرار دهد و سه بار تا محل ختنه (سر آلت) بکشد؛

سه: در آخر سه بار سر آلت را فشار دهد تا ادرار باقی مانده خارج شود و آلت را آب بکشد.

پاک کننده ۲۴- اگر بعد از استبراء وضو بگیرد و آبی از آلت او خارج شود که فکر می کند ادرار است یا منی، آن آب پاک است و وضوی او باطل نمی شود و اگر استبراء نکرده باشد آن آب نجس است و وضوی او باطل می شود.

استبراء بعد از منی

بعد از خارج شدن منی دو کار انجام شود:

یک: ادرار کند؛

دو: بعد از ادرار، استبراء کند و بعد از آن، غسل جنابت انجام دهد.

پاک کننده ۲۵- اگر مردی غسل جنابت انجام دهد و قبل از غسل، ادرار نکرده باشد و بعد از غسل، آبی از او خارج شود که نمی داند پاک یا نجس است، آن آب نجس است و باید دوباره غسل کند.

پاک کننده ۲۶- اگر مردی غسل جنابت انجام دهد و قبل از غسل، ادرار کرده ولی استبراء نکرده باشد و بعد از غسل، آبی از او خارج شود که نمی داند پاک یا نجس است، آن آب نجس است و باید برای نماز وضو بگیرد.

فصل پنجم

وضو

کارهایی که برای آنها باید وضو بگیریم:

وضو ۱_ برای چند کار باید وضو گرفت

یک: برای خواندن نماز

(برای نماز میت، وضو گرفتن واجب نیست)

**دو: برای کشیدن دست
روی آیات قرآن و نام خدا**

وضو ۲- دست کشیدن روی اسم خدا به هر زبانی نوشته شده باشد، مانند الله، خدا، God (حتی با خط بریل) بدون وضو حرام است.

وضو ۳- دست کشیدن روی آیه‌های قرآن، مانند «وإن يكادُ» و «آية الكرسي» بدون وضو حرام است.

وضو ۴- اگر روی گردن‌بند، دست‌بند و انگشتر نام خدا یا آیه‌های قرآن نوشته شده باشد، نباید بدون وضو به پوست بدن بچسبد.

وضو ۵- بی‌احترامی به آیه‌های قرآن، اسم خدا و اسم چهارده معصوم (علیهم‌السلام) حرام است؛ مانند زیر پا انداختن، یا در سطل زباله انداختن روزنامه، مجله، کتاب درسی که بسم‌الله الرحمن الرحیم دارد و پرچم ایران که الله دارد.

سه: برای طواف واجب خانه‌ی خدا (در مکه)

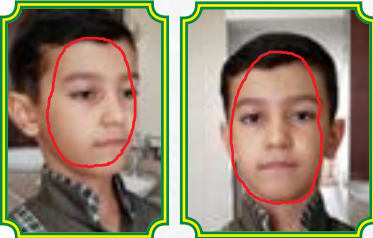
وضو ۶- مستحب است انسان همیشه با وضو باشد.

روش انجام وضو (روش ترتیبی)

یک: نیت: یعنی وضو گرفتن برای رضای خدا

دو: شستن صورت از بالای پیشانی تا چانه؛

سه: شستن دست راست از آرنج (کمی بالاتر) تا سر انگشتان؛

چهار: شستن دست چپ از آرنج (کمی بالاتر) تا سر انگشتان؛

پنج: دست کشیدن بر قسمتی از جلوی سر؛

شش: دست کشیدن روی پای راست

از سر یکی از انگشت ها تا مچ پا؛

هفت: دست کشیدن روی پای چپ

از سر یکی از انگشت ها تا مچ پا

روش انجام وضو (روش اِرتِماسی)

یک: نیت: یعنی وضو گرفتن برای رضای خدا

دو: شستن صورت از بالای پیشانی تا چانه؛

صورت را از پیشانی در آب فرو کند و وقتی صورت کامل در آب فرو رفت، اول پیشانی و بعد از آن چانه را از آب در آورد.

سه: شستن دست راست از آرنج (کمی بالاتر) تا سر انگشتان؛

دست را از آرنج در آب فرو کند و وقتی دست کامل در آب فرو رفت، اول آرنج و بعد از آن انگشت های دست را از آب در آورد.

چهار: شستن دست چپ از آرنج (کمی بالاتر) تا سر انگشتان؛

دست را از آرنج در آب فرو کند و وقتی دست کامل در آب فرو رفت، اول آرنج و بعد از آن انگشت های دست را از آب در آورد.

پنج: دست کشیدن بر قسمتی از جلوی سر؛

شش: دست کشیدن روی پای راست

از سر یکی از انگشت ها تا مچ پا؛

هفت: دست کشیدن روی پای چپ

از سر یکی از انگشت ها تا مچ پا.

وضو ۷- کارهای وضو باید به ترتیب انجام شود.

وضو ۸- شخصی که دست یا پایش قطع شده است، باید کارهای دیگر وضو را کامل و به ترتیب انجام دهد، مثلاً شخصی که دست چپ او قطع شده است، باید بعد از نیت وضو، صورت و دست راستش را بشوید و با دست راست جلوی سر و روی هر دو پا را دست بکشد.

وضو ۹- در وسط کارهای وضو خیلی فاصله نباشد.

وضو ۱۰- آب وضو باید پاک باشد.

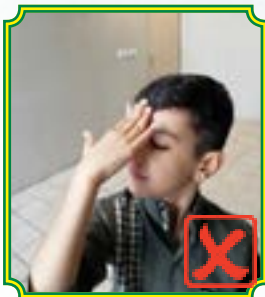
وضو ۱۱- وضو با آب مخلوط یا نجس باطل است.

وضو ۱۲- اگر شخصی مقداری از دستش قطع شده باشد، باید هر مقداری که باقی مانده است را بشوید.

وضو ۱۳- اگر شخصی مقداری از دستش مصنوعی باشد، شستن آن مقداری که مصنوعی است، لازم نیست.

وضو ۱۴- جلوی سر و روی پاها موقع دست کشیدن باید خشک باشند.

وضو ۱۵- خیس بودن جلوی سر یا روی پاهای شخصی که مثلاً معلول جسمی است و اصلاً نمی تواند آن ها را خشک کند، اشکال ندارد.

وضو ۱۶- موقع دست کشیدن بر جلوی سر، نباید انگشت ها را تا پیشانی بکشد.

وضو ۱۷- بعد از شستن دست چپ، باید با همان آب باقی مانده در دست ها، جلوی سر و روی پاها را دست بکشد. پس اگر بعد از شستن دست چپ، دستش را زیر شیر آب بگیرد یا شیر آب که خیس شده است را ببندد و بعد جلوی سر را دست بکشد، وضو باطل می شود.

وضو ۱۸- شخصی که می خواهد جلوی سر یا روی پاها را دست بکشد، اگر کف دستش خشک شده باشد، باید دستش را به صورتش بکشد و بعد از خیس شدن کف دستش، جلوی سر یا روی پاها را دست بکشد.

وضو ۱۹- اگر نتواند با دست راست جلوی سر، دست بکشد، می تواند با دست چپ، دست بکشد.

وضو ۲۰- دست کشیدن روی پا باید از سر انگشت شروع شود و اگر از روی ناخن شروع شود، باطل می شود.

وضو ۲۱- شخصی که انگشت یا دست اضافی دارد، باید همه آنها را بشوید و اگر پای اضافی دارد روی هر دو دست بکشد.

وضو ۲۲- شخصی که مقداری از انگشت تا مِچ پایش قطع شده است، باید همان مقدار که باقی مانده است را دست بکشد اما شخصی که پای مصنوعی دارد، دست کشیدن روی آن لازم نیست.

وضو ۲۳- اگر شخصی نتواند با کف دست و انگشت هایش، جلوی سر و روی پاها را دست بکشد، می تواند با دست دیگر دست بکشد.

وضو ۲۴- شخصی که یکی از دست هایش از آرنج قطع شده باشد، باید با دست دیگر جلوی سر و روی هر دو پایش را دست بکشد.

وضو ۲۵- اگر شخصی هر دو دستش مصنوعی باشد و نتواند دست مصنوعی را در بیاورد، باید با همان دست مصنوعی جلوی سر و روی پاها را دست بکشد.

وضو ۲۶- در وضو، شستن صورت و دست ها باید از بالا به پایین باشد.

وضو ۲۷- شخصی که دست هایش لرزش دارد، اگر موقع وضو دست هایش از پایین به بالا حرکت کند، اشکال ندارد و وضویش درست است.

وضو ۲۸- در وضو، صورت و دست ها و جلوی سر و روی پاها نباید نجس باشند.

وضو ۲۹- موقع وضو گرفتن، دست کشیدن روی جوراب یا کفش باطل است.

وضو ۳۰- شخصی که مثلاً معلول جسمی است، اگر موقع وضو، درآوردن کفش یا جوراب برایش خیلی سخت باشد و نتواند از دیگران کمک بگیرد، می تواند روی جوراب یا کفش دست بکشد.

وضو ۳۱- اگر در صورت یا دست‌ها و جلوی سر و روی پاها مانع باشد، باید قبل از وضو آن را پاک کرد؛ مانند: آرایش، چسب، رنگ.

وضو ۳۲- اگر شخصی ناخن چسبانده باشد، باید موقع وضو گرفتن یا غسل کردن، آن ناخن را بردارد و اگر نمی‌تواند، باید وضو یا غسل جیره انجام دهد و تیمم نکند.

وضو ۳۳- خال کوبی و تاتوی زیر پوست، رنگ حنا و رنگ موی سر، وضو را باطل نمی‌کند.

وضو ۳۴- تاتوی روی پوست و هاشور ابرو، اگر مانع رسیدن آب به پوست شود، وضو را باطل می‌کند.

وضو ۳۵- اگر ساعت، انگشتر در دست باشد و آب زیر آن برسد، وضو صحیح است.

وضو ۳۶- اگر شک کند وضو گرفته است یا نه، باید وضو بگیرد.

وضو ۳۷- اگر اول وضو گرفته باشد، بعد شک کند وضوی او باطل شده یا نه، لازم نیست دوباره وضو بگیرد.

وضو ۳۸- اگر آب برای شخصی ضرر داشته باشد، باید تیمم کند و اگر وضو بگیرد، آن وضو باطل است؛ مانند شخصی که پزشک به او گفته نباید از آب استفاده کند.

چیزهایی که وضو را باطل می‌کند:

وضو ۳۹- چیزهایی که وضو را باطل می‌کند:

اول: ادرار

دوم: مدفوع

سوم: باد معده که از محل مدفوع خارج شود.

چهارم: خوابیدن

پنجم: بی‌هوش شدن و مست شدن

ششم: جُنُب شدن^۱ و دست زدن به آدم مُرده

وضو ۴۰- اگر مرد بعد از ادرارِ استِبراً نکند و آبی از آلت او خارج شود که نمی‌داند پاک یا نجس است، آن آب نجس است و وضو باطل می‌شود.

وضو ۴۱- اگر شک کند باد از او خارج شده ولی مطمئن نباشد، وضوی او باطل نمی‌شود.

۱. صفحه ۵۳، غسل ۱ "غسل جنابت" نگاه کنید.

وضو ۴۲- اگر شخصی بعد از وضو، بدنش زخم شود یا آمپول بزند یا خون دماغ شود یا استفراغ کند، وضوی او باطل نمی‌شود.

وضو ۴۳- آبی که انسان با آن وضو یا غسل انجام می‌دهد، اگر صاحب آن راضی نباشد، وضو و غسل او باطل است.

وضو روی پانسمان (جیره)

وضو ۴۴- شخصی که بدنش پانسمان است، اگر می‌تواند پانسمان را باز کند و آب ضرر نداشته باشد، باید پانسمان را باز کند و وضو بگیرد.

وضو ۴۵- شخصی که بدنش پانسمان است، اگر نمی‌تواند پانسمان را باز کند، باید موقع وضو گرفتن، بقیه آن قسمت را بشوید و فقط روی پانسمان، دست خیس بکشد.

وضو ۴۶- پانسمان باید پاک باشد و اگر پانسمان نجس باشد، باید پارچه یا پلاستیک پاک روی آن بگذارد و بعد روی آن پارچه یا پلاستیک پاک، دست خیس بکشد.

وضو ۴۷- هر مقدار از دست و صورت که از پانسمان بیرون باشد، باید موقع وضو آب بریزد و دست بکشد.

وضو ۴۸- اگر یکی از دست‌ها یا جلوی سر یا پاها کاملاً پانسمن شده باشد و نتواند آن را باز کند، باید وضوی جَبیره بگیرد و بعد از آن تیمم انجام دهد.

وضو ۴۹- اگر در یکی از قسمت‌های وضو چیزی چسبیده باشد که نتواند آن را پاک کند، باید وضوی جَبیره بگیرد و بعد از آن تیمم انجام دهد.

وضو ۵۰- اگر پانسمن بزرگ‌تر و بیشتر از مقدار لازم برای زخم باشد و نتواند قسمت‌های اضافی پانسمن را باز کند، باید بعد از وضوی جَبیره، تیمم انجام دهد؛ مثلاً مُچ دست شکسته باشد، اما از انگشت‌ها تا آرنج را پانسمن کرده باشد.

وضو ۵۱- شخصی که وضوی جَبیره‌ای می‌گیرد، برای اینکه مطمئن شود وظیفه خود را کامل انجام داده است، بهتر است بعد از وضو، تیمم کند.

وضو ۵۲- شخصی که هر دو دستش از آرنج قطع شده است، باید صورتش را زیر شیر آب بشوید و برای دست کشیدن جلوی سر و روی پاها، اگر می‌تواند از یک شخص دیگر کمک بگیرد و آن شخص با آب صورت او، جلوی سر و روی پاهایش را دست بکشد و اگر نمی‌تواند از شخص دیگری کمک بگیرد، فقط صورتش را بشوید.

وضو ۵۳- شخصی که مثلاً معلول جسمی است و نمی‌تواند خودش وضو بگیرد، اگر ممکن است و وقت نماز باقی باشد، باید از یک نفر دیگر کمک بگیرد و اگر نمی‌تواند از شخص دیگری کمک بگیرد، بدون وضو نماز بخواند.

فصل ششم

غُسل

غسل‌های واجب مشترک مرد و زن سه نوع است:

اول: غُسلِ مِیّت (یعنی آدم مُرده)

دوم: غُسلِ دست زدن به مِیّت (یعنی آدم مُرده)

سوم: غُسلِ جنابت

غسل ۱_ اگر از شخصی منی بیرون بیاید، جُنُب شده است و باید غُسل جنابت انجام دهد، فرقی نمی‌کند منی در خواب بیرون بیاید یا وقتی که بیدار است.

غسل ۲_ اگر انسان با خودش کاری کند که منی از او خارج شود، این کار حرام و گناه خیلی بزرگی است و او جُنُب شده و باید غُسل جنابت انجام دهد.

۱. به این کار اِسْتِغْنَا می‌گویند.

کارهایی که بر انسان جُنُب حرام است:

یک: دست گذاشتن یا چسباندن پوست بدن به آیه‌های قرآن یا اسم خدا

غسل ۳_ دست کشیدن روی اسم خدا به هر زبانی نوشته شده باشد، مانند الله، خدا، God (حتی با خط بریل) برای شخص جُنُب حرام است.

غسل ۴_ چسباندن پوست بدن بر دستبند، گردنبند و انگشتر که نام خدا، یا آیه‌های قرآن بر روی آن‌ها نوشته شده باشد، برای شخص جُنُب حرام است.

دو: توقف و ماندن شخص جُنُب در مسجد یا گذاشتن چیزی در مسجد

سه: توقف و ماندن شخص جُنُب در حرم امام‌ها (کنار ضریح)

غسل ۵_ اگر شخص جُنُب داخل حیاط و صحن حرم امام‌ها بشود، اشکال ندارد.

غسل ۶_ توقف و ماندن شخص جُنُب در حرم امام‌زاده‌ها، حسینیه‌ها و تکیه‌ها اشکال ندارد.

چهار: خواندن چهار سوره قرآن که سجده‌ی واجب دارند

۱. سوره سجده

۲. سوره فُصِّلَتْ

۳. سوره نَجْم

۴. سوره عَلَق

غسل ۷_ خواندن سوره‌های دیگر قرآن که سجده واجب ندارند،
برای شخص جُنُب، اشکال ندارد.

روش غسل

انجام دادن غسل، دو روش دارد:

اول: ترتیبی

در این روش باید کارهای غسل به ترتیب انجام شود:

یک: نیت کند؛

یعنی بگوید: غسل انجام می‌دهم برای رضای خدا؛

دو: سر و گردن را بشوید؛

سه: طرف راست بدن را بشوید؛

چهار: طرف چپ بدن را بشوید؛

غسل ۸_ در این روش فرقی نمی‌کند با دوش حمام، غسل کند یا با ظرف آب (مانند تشت و ظرف)، غسل کند.

دوم: ارتماسی (یک دفعه‌ای)

غسل ۹_ در این روش دو کار لازم است:

یک: نیت کند.

یعنی بگوید: غسل انجام می‌دهم برای رضای خدا؛

دو: یک دفعه، همه‌ی بدن را زیر آب ببرد؛

مانند شیرجه زدن در استخر یا دریا.

چند مسئله:

غسل ۱۰_ آب غسل باید پاک باشد و غسل با آب نجس، باطل است.

غسل ۱۱_ هر قسمت از بدن که در غسل شسته می‌شود، باید قبل از شستن پاک باشد و مانعی از رسیدن آب به بدن نباشد، مانند آرایش، لاک، رنگ، ماتیک، چسب، روغن ماشین.

غسل ۱۲_ خال کوبی، تاتوی زیر پوست، رنگ حنا و رنگ موی سر، غسل را باطل نمی‌کند.

غسل ۱۳_ تاتوی روی پوست و هاشور ابرو، غسل را باطل می‌کند.

غسل ۱۴_ اگر ساعت، انگو، انگشتر در دست باشد و آب زیر آن برسد، غسل صحیح است.

غسل ۱۵_ اگر ناخن بلند باشد و زیر آن خیلی کثیف باشد، غسل باطل است.

غسل ۱۶_ اگر آب برای شخصی ضرر داشته باشد، باید به جای غسل تیمم کند و اگر غسل کند، غسل باطل است و نمی‌تواند با آن غسل نماز بخواند؛ مانند اینکه پزشک به شخصی بگوید: از آب استفاده نکن.

غسل ۱۷_ اگر در وسط غسل، ادرار یا مدفوع کند یا باد معده خارج شود، باید دوباره غسل کند و برای نماز وضو بگیرد.

غسل ۱۸_ شخصی که می‌خواهد چند غسل مانند (جنابت و جمعه) انجام دهد، می‌تواند به نیت همه‌ی آن‌ها یک غسل انجام دهد.

غسل ۱۹- شخصی که مثلاً معلول جسمی است و نمی تواند غسل انجام دهد، اگر ممکن است و وقت نماز باقی باشد، باید از یک نفر دیگر کمک بگیرد و اگر نمی تواند از شخص دیگری کمک بگیرد، باید تیمم کند و اگر نمی تواند، بدون غسل و بدون تیمم نماز بخواند.

غسل هایی که مستحب هستند:

تعداد غسل های مستحب خیلی زیاد است، بعضی از آنها مانند:

یک: غسل جمعه

غسل ۲۰- وقت غسل جمعه از اذان صبح تا اذان ظهر است و ثواب زیادی دارد.

دو: غسل زیارت

غسل ۲۱- اگر شخصی می خواهد به زیارت حرم پیامبر (صلی الله علیه وآله) یا یازده امام (علیهم السلام) برود، مستحب است غسل کند؛ مانند زیارت امام رضا (علیه السلام)

سه: غسل شب های قدر در ماه رمضان

چهار: غسل روز اول ماه های قمری

پنج: غسل عید غدیر و عید قربان و عید فطر.

غسل روی پانسمان (جیره)

غسل ۲۲- شخصی که بدنش پانسمان است، اگر می تواند پانسمان را باز کند و آب ضرر نداشته باشد، باید پانسمان را باز کند و غسل انجام دهد.

غسل ۲۳- شخصی که بدنش پانسمان است، اگر نمی تواند پانسمان را باز کند، باید موقع غسل کردن، همه جای بدن را به ترتیب بشوید، ولی روی پانسمان، دست خیس بکشد.

غسل ۲۴- پانسمان باید پاک باشد و اگر پانسمان نجس باشد، باید پارچه یا پلاستیک پاک روی آن بگذارد و بعد روی آن پارچه یا پلاستیک پاک، دست خیس بکشد.

غسل ۲۵- هر مقدار از دست و صورت که از پانسمان بیرون باشد، باید موقع غسل کردن، آب بریزد و دست بکشد.

غسل ۲۶- اگر یکی از دست‌ها یا جلوی سر یا پاها کاملاً پانسمان شده باشد و نتواند آن را باز کند، باید غسل جیره‌ای انجام دهد و بعد از آن تیمم انجام دهد.

غسل ۲۷- اگر در یکی از قسمت‌های غسل چیزی چسبیده باشد که نتواند آن را پاک کند، باید غسل جیره‌ای انجام دهد و بعد از آن تیمم انجام دهد.

غسل ۲۸- اگر پانسمان بزرگ‌تر و بیشتر از مقدار لازم برای زخم باشد و نتواند قسمت‌های اضافی پانسمان را باز کند، باید بعد از غسل جیره، تیمم انجام دهد؛ مثلاً مچ دست شکسته باشد، اما از انگشت‌ها تا آرنج را پانسمان کرده باشد.

غسل ۲۹- شخصی که غسل جیره‌ای انجام می دهد، برای اینکه مطمئن شود وظیفه خود را کامل انجام داده است، بهتر است بعد از غسل، تیمم کند.

غسل ۳۰- شخصی که روی بدنش پانسمان دارد، نمی تواند غسل ارتماسی انجام دهد.

فصل هفتم

تیمم

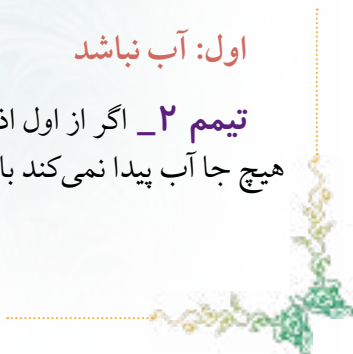
موارد تیمم:

تیمم ۱- در سه مورد باید به جای وضو یا غسل، تیمم کرد:

اول: آب نباشد

تیمم ۲- اگر از اول اذان تا آخر وقت نماز، آب نباشد و بداند که از هیچ جا آب پیدا نمی کند باید به جای وضو یا غسل برای نماز تیمم کند.

تیمم ۳- اگر فکر می‌کند که با جست‌وجو کردن می‌تواند آب پیدا کند، اول باید جست‌وجو کند بعد اگر آب پیدا نکرد، آن وقت تیمم کند.

تیمم ۴- موقعی که می‌داند اگر چند ساعت صبر کند، آب پیدا می‌شود و می‌تواند وضو بگیرد یا غسل کند، باید صبر کند.

تیمم ۵- اگر جایی مثل یخچال یا کتری یا بطری، به اندازه وضو یا غسل آب باشد، نباید تیمم کند.

تیمم ۶- شخصی که به خاطر نداشتن آب، تیمم کرده، موقعی که آب پیدا کرد، تیمم او باطل می‌شود.

دوم: آب ضرر داشته باشد

تیمم ۷- اگر استفاده از آب برای شخصی ضرر داشته باشد، باید تیمم کند.

تیمم ۸- شخصی که به خاطر ضرر نداشتن آب برای بدن، تیمم کرده، موقعی که خوب شد، تیمم او باطل می‌شود.

سوم: وقت، خیلی کم باشد

تیمم ۹- شخصی که می‌داند اگر وضو بگیرد یا غسل کند، نمازش قضا می‌شود، باید با تیمم نماز بخواند ولی برای نمازهای بعدی، باید با وضو یا غسل نماز بخواند.

تیمم ۱۰- شخصی که می‌خواهد روزه‌ی واجب بگیرد و می‌داند اگر غسل کند، اذان صبح را می‌گویند، باید قبل از اذان تیمم کند و بعد از اذان، برای نماز صبح غسل کند.

تیمم روی چند چیز درست است:

تیمم ۱۱- با چند چیز می‌توان تیمم کرد:

یک: خاک

دو: سنگ

سه: شن و ماسه

تیمم ۱۲- چیزی که روی آن تیمم می‌کنند، باید پاک باشد.

تیمم ۱۳- تیمم بر سیمان، چمن، برگ و گیاه، آهن و شیشه، پلاستیک، چوب و پارچه، کاشی و سرامیک، دیوار رنگ شده، باطل است.

روش انجام تیمم

یک: نیت کند.

یعنی مثلاً بگوید: می‌خواهم تیمم انجام بدهم به جای وضو برای رضای خدا

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

دو: کف هر دو دست را باهم بر خاک یا سنگ بزنند.

سه: کشیدن دست به پیشانی

کف دست‌ها از میچ تا سر انگشت‌ها را بر همه پیشانی و دو طرف آن از بالا به پایین، از جایی که مو درآمده تا ابروها بکشد.

۱

۲

تیمم ۱۴- موقع کشیدن انگشت‌ها بر روی پیشانی، باید از بالا به پایین دست‌ها را بکشد و اگر از بالا به سمت کنارِ پیشانی بکشد، تیمم باطل است.

چهار: کشیدن دست چپ روی دست راست

کف دست چپ از میچ تا سر انگشت‌ها را بر پشت دست راست از میچ تا سر انگشت‌ها بکشد

پنج: کشیدن دست راست روی دست چپ

کف دست راست از میچ تا سر انگشت‌ها را بر پشت دست چپ از میچ تا سر انگشت‌ها بکشد.

تیمم ۱۵- موقع تیمم اگر در دست انگشتر یا مانع دیگری مانند چسب یا لاک باشد، تیمم باطل است.

تیمم ۱۶- اگر موقع کشیدن کف دست‌ها بر پیشانی، موی سر روی پیشانی باشد، تیمم باطل می‌شود و اگر موقع کشیدن دست‌ها روی هم، کف دست، روی دست دیگر را نگیرد، تیمم باطل است و بهتر است که انگشت شست هم بسته باشد.

تیمم ۱۷- شخصی که به خاطر مشکلی^۱، به جای غسل، تیمم کرده است اگر بعد از تیمم دستشویی کند یا بخوابد، باید به جای غسل، دوباره تیمم کند و وضو بگیرد و اگر نمی‌تواند وضو بگیرد، باید تیمم به جای وضو انجام دهد.

تیمم ۱۸- موقعی که تیمم می‌کند، اگر پیشانی یا دست‌ها نجس باشد ولی خشک باشد، اشکال ندارد و تیمم صحیح می‌باشد اما برای نماز خواندن، اگر می‌تواند، باید آن نجس را پاک کند.

تیمم ۱۹- شخصی که مثلاً معلول جسمی است و نمی‌تواند تیمم کند، اگر ممکن است و وقت نماز باقی باشد، باید از یک نفر دیگر کمک بگیرد و اگر نمی‌تواند از شخص دیگری کمک بگیرد، بدون تیمم نماز بخواند.

۱. صفحه ۶۱، تیمم ۱، "موارد تیمم" نگاه کنید.

فصل هشتم

نماز

فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا
نماز را برگزار کنید، چون نماز وظیفه
هر انسان مومنی است.

سوره نسا، آیه ۱۰۳

اهمیت نماز

۱. نماز از مهم‌ترین کارهای دینی است که اگر خدا قبول کند،
بقیه کارهای خوب انسان هم قبول می‌شود و اگر خدا نماز انسان را
قبول نکند، بقیه کارهای خوب را هم قبول نمی‌کند.

۲. شخصی از پیامبر خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله) سؤال کرد: چرا
هر روز باید پنج بار نماز بخوانیم؟ پیامبر فرمود: اگر تو روزی پنج
بار حمام بروی، آیا بدن تو کثیف می‌ماند؟ آن مرد جواب داد: خیر!

پیامبر فرمود: هر شخصی که در روز پنج بار نماز بخواند، خدا همه گناه‌های او را پاک می‌کند.

۳. مستحب است انسان نمازها را همیشه "اول وقت" بخواند.

۴. هر شخصی باید برای صحیح خواندن نماز تمرین و تلاش کند.

نمازهای واجب

نماز ۱_ نمازهای واجب شش مورد است:

یک: نمازهای "شب و روز" (صبح، ظهر، عصر، مغرب، عشا)

دو: نماز آیات

سه: نماز میت

چهار: نماز طواف واجب کعبه

نماز ۲_ شخصی که به مکه رفته است و طواف واجب را انجام داده است، واجب است نماز طواف آن را بخواند.

پنج: نماز قضای پدر برای پسر بزرگ‌تر

شش: نمازی که انسان نذر کرده است بخواند

برای نذر کردن باید جمله مخصوص نذر خوانده شود.^۱

۱. صفحه ۱۷۹، "جمله مخصوص نذر" نگاه کنید.

نمازهای "شب و روز" (صبح، ظهر، عصر، مغرب، عشا)

نماز ۳- نماز صبح دو رکعت، نماز ظهر چهار رکعت، نماز عصر چهار رکعت، نماز مغرب سه رکعت، نماز عشا چهار رکعت است.

نماز ۴- اگر شخصی در سفر، شرایط مسافر^۱ را داشته باشد، نمازهای ظهر و عصر و عشا و شکسته می شود یعنی باید آن ها را دو رکعتی بخواند.

کارهایی که قبل از نماز «شب و روز»، باید به آن ها توجه کنیم:

یک: بعد از اذان، نماز بخوانیم.

برای اینکه اذان نشانه‌ی رسیدن وقت نماز است.

نماز ۵- وقت اذان هر شهر با شهرهای دیگر فرق می کند و هر شخصی باید بعد از اذان همان جایی که هست، نماز بخواند.

نماز ۶- شخصی که نمازش را در وقت آن نماز، نخوانده باشد، باید قضای نمازش را بخواند.

نماز ۷- وقت نماز صبح، موقع طلوع (بیرون آمدن) خورشید تمام می شود.

نماز ۸- وقت نماز ظهر، تقریباً چهار دقیقه قبل از غروب خورشید، تمام می شود.

نماز ۹- وقت نماز عصر، با غروب خورشید تمام می شود.

نماز ۱۰- اگر شخصی تا چهار دقیقه قبل از غروب آفتاب، نماز ظهر و عصر را نخوانده باشد، فقط نماز عصر را بخواند و بعد از آن، نماز ظهر را قضا بخواند.

۱. صفحه ۱۰۴، نماز ۱۳۳ تا نماز ۱۵۰ "شرایط مسافر" نگاه کنید.

نماز ۱۱_ وقت نماز مغرب، تقریباً سه دقیقه قبل از «نیمه شب شرعی» تمام می شود.

نماز ۱۲_ وقت نماز عشا موقع نیمه شب شرعی تمام می شود و اگر شخصی تا نیمه شب شرعی، نماز مغرب و عشا را نخوانده باشد، باید تا قبل از اذان صبح، نماز مغرب و عشا را بخواند.

نماز ۱۳_ شخصی که در وقت نماز شک کند که نمازش را خوانده است یا نه، باید آن نماز را بخواند.

مثلاً ساعت ده شب، شک کند که نماز مغرب یا عشا را خوانده است یا نه، باید آن نماز را بخواند.

نماز ۱۴_ شخصی که بعد از وقت نماز، شک کند که نماز خوانده است یا نه، لازم نیست نماز قضا بخواند.

مثلاً شب شک کند که نماز ظهر یا عصر را خوانده است یا نه، لازم نیست آن نماز را قضا کند.

دو: باید قبل از نماز وضو بگیریم.

سه: نماز را باید روبه قبله (خانه کعبه) بخوانیم.

نماز ۱۵- اگر موقع نماز بفهمیم که روبه قبله نیستیم اما مقدار خیلی کمی به سمت چپ یا راست ایستاده ایم، باید روی خود را به طرف قبله کنیم و نماز را ادامه بدهیم.

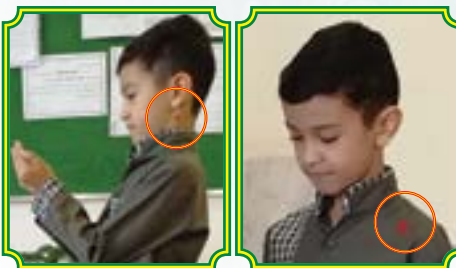
نماز ۱۶- اگر موقع نماز یا بعد از نماز بفهمیم که نماز را روبه قبله نخوانده ایم یعنی مقدار خیلی زیادی از قبله فاصله داشته باشیم مثلاً پشت به قبله یا به سمت راست یا چپ نماز خوانده باشیم، نماز باطل است و باید دوباره روبه قبله بخوانیم.

نماز ۱۷- شخصی که قبله را نمی داند، باید از یک نفر مطمئن سوال کند و اگر هیچ شخصی نباشد، باید به چهار طرف نماز بخواند و اگر برای خواندن نماز به چهار طرف، وقت نباشد به یک طرف که احتمال می دهد قبله است، به همان طرف نماز بخواند.

چهار: به بدن و لباس توجه کنیم

نماز ۱۸- شخصی که نماز می خواند، باید بدن و لباس او پاک باشد، یعنی نجس نباشد.

نماز ۱۹- شخصی که قبل از نماز می داند بدن یا لباسش نجس است، اما فراموش کند و نماز بخواند، اگر در نماز یا بعد از نماز یادش بیاید که نجس بوده، نمازش باطل است.

نماز ۲۰- اگر قبل از نماز نمی دانسته که بدن یا لباسش نجس است و بعد از نماز بفهمد بدن یا لباسش نجس بوده، نمازش صحیح است.

نماز ۲۱- اگر روی بدن یا لباس، خون به اندازه یک بند انگشت یا کمتر باشد، آن خون نجس است اما نماز صحیح می‌باشد. ولی نجس‌های دیگر مانند ادرار و... نماز را باطل می‌کند.

نماز ۲۲- خونی که روی زخم است، اگر از یک بند انگشت بیشتر باشد، آن خون نجس است اما نماز صحیح می‌باشد.

نماز ۲۳- اگر در نماز، جوراب نجس ولی خشک پوشیده باشد یا دستمال نجس ولی خشک همراه داشته باشد، نماز باطل نیست.

نماز ۲۴- اگر در نماز، دست و پای مصنوعی شخصی نجس شده یا جوراب نجس پوشیده یا دستمال نجس همراه داشته باشد ولی آن‌ها خشک باشند، نماز باطل نمی‌شود.

نماز ۲۵- اگر پاک کردن نجس از بدن یا لباس خیلی سخت باشد، مثلاً عَمَل جراحی کرده باشد، می‌تواند با آن نجس، نماز بخواند.

نماز ۲۶- با لباسی که از چرم و پوست یا موی حیوان حرام گوشت (مانند روباه) درست شده باشد، نماز خواندن باطل است.

نماز ۲۷- آب دهان یا بینی و موی حیوانی که خوردن گوشتش حرام است (مانند سگ، گربه، خرگوش، همستر)، اگر روی بدن یا لباس باشد، نماز را باطل می‌کند.

نماز ۲۸- استفاده از طلای زرد یا سفید مانند انگشتر طلا، گردنبند طلا، دستبند طلا و ساعت طلا و عینک طلا برای مردها حرام است و نماز را باطل می‌کند.

نماز ۲۹- اگر لباس شخص دیگری را بردارد و صاحب آن لباس راضی نباشد، نمازی که با آن لباس خوانده، باطل است.

نماز ۳۰- اگر با پولی که خمس یا زکات بر آن پول واجب شده اما خمس یا زکات آن پول را نداده است، لباس بخرد و نماز بخواند، نمازش باطل نیست ولی باید بدهی خمس یا زکات خود را بدهد.

نماز ۳۱- مستحب است که در نماز لباس سفید و پاکیزه بپوشیم و عطر بزنیم و انگشتر عقیق در دست راست کنیم.

مکان نماز

نماز ۳۲- جایی که نماز می خوانیم باید چند شرط داشته باشد:

یک: باید صاحب آنجا راضی باشد که ما در آنجا نماز بخوانیم؛

مثلاً: وقتی در خانه‌ی شخص دیگر نماز می خوانیم، اگر صاحب آن خانه راضی نباشد، نماز ما باطل می شود.

دو: جایی که نماز می خوانیم نباید حرکت داشته باشد؛ مانند نماز خواندن روی تَشک فَنری یا ابری.

اذان و اقامه

نماز ۳۳- مستحب است انسان برای نمازهای واجب «شب و روز» اول اذان و بعد اقامه بگوید.

نماز ۳۴- برای نمازهای واجب دیگر (مانند نماز میت و نماز آیات) و نمازهای مستحب، نباید اذان و اقامه بگوید.

نماز ۳۵- وقتی بچه متولد می شود، مستحب است در گوش راستش اذان و در گوش چپ او اقامه بگویند.

روش اذان گفتن

اَللّٰهُ اَكْبَرُ (۴ بار)

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ (۲ بار)

اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ (۲ بار)

اَشْهَدُ اَنَّ عَلِيًّا وَّلِيُّ اللّٰهِ (۲ بار)

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ (۲ بار)

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ (۲ بار)

حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ (۲ بار)

اَللّٰهُ اَكْبَرُ (۲ بار)

لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ (۲ بار)

خدا خیلی بزرگ است

قبول دارم و می گویم خدا یکی است

قبول دارم و می گویم حضرت محمد (صلی الله علیه وآله) پیامبر خدا است

قبول دارم و می گویم امام علی (علیه السلام) نماینده خدا است

برای خواندن نماز، سریع آماده شوید

برای خوشبخت شدن، سریع آماده باش

برای انجام دادن بهترین کار، سریع آماده باش

خدا خیلی بزرگ است

خدا یکی است

روش اقامه گفتن

اَللّٰهُ اَكْبَرُ (۲ بار)

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ (۲ بار)

اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ (۲ بار)

اَشْهَدُ اَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللّٰهِ (۲ بار)

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ (۲ بار)

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ (۲ بار)

حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ (۲ بار)

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ (۲ بار)

اَللّٰهُ اَكْبَرُ (۲ بار)

لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ (۱ بار)

خدا خیلی بزرگ است

قبول دارم و می گویم خدا یکی است

قبول دارم و می گویم حضرت محمد (صلی الله علیه وآله) پیامبر خدا است

قبول دارم و می گویم امام علی (علیه السلام) نماینده خدا است

برای خواندن نماز، سریع آماده شوید

برای خوشبخت شدن، سریع آماده باش

برای انجام دادن بهترین کار، سریع آماده باش

نماز برگزار شد

خدا خیلی بزرگ است

خدا یکی است

کارهای واجب نماز

نماز ۳۶_ یازده کار در نماز واجب است:

یک: نیت؛

دو: ایستادن (در چهار جا)؛

سه: گفتن اَللّهُ اَكْبَرُ در اول نماز؛

چهار: خواندن حمد و سوره و تسبیحات اربعه؛

پنج: رکوع؛

شش: دو سجده باهم؛

هفت: تشهد؛

هشت: سلام آخر نماز؛

نُه: ذکر رکوع، ذکر سجده، ذکر تشهد و ذکر سلام؛

ده: ترتیب کارهای نماز؛

یازده: فاصله نداشتن کارهای نماز.

نماز ۳۷_ اگر یکی از کارهای واجب نماز را عمدتاً یعنی حواسش باشد و انجام ندهد و یا دو بار انجام بدهد، نماز باطل می‌شود.

یک: نیت؛

یعنی نماز خواندن برای رضای خدا مثلاً نماز ظهر می‌خوانم برای رضای خدا

نماز ۳۸_ اگر شخصی نیت نکند و نماز بخواند، نمازش باطل است.

دو: ایستادن؛

نماز ۳۹_ ایستادن‌های واجب نماز در چهار جا است؛

یک: موقع **اللَّهُ أَكْبَرُ** گفتن اول نماز

دو: موقع خواندن حمد و سوره یا تسبیحات اربعه

سه: قبل از رفتن به رکوع

چهار: بعد از رکوع و قبل از رفتن به سجده

نماز ۴۰_ شخصی که نشسته نماز می‌خواند مثلاً روی ویلچر است، هر یک از این چهار جا را که می‌تواند، واجب است ایستاده انجام دهد.

نماز ۴۱- ایستادن در نماز واجب است و شخصی که نمی‌تواند ایستاده معمولی نماز بخواند باید به ترتیب، یکی از این کارها را انجام دهد:

۱. باید به صندلی یا دیوار یا عصا و... تکیه کند و نماز را ایستاده بخواند

۲. اگر با تکیه به دیوار یا عصا نمی‌تواند نماز بخواند، باید نشسته و روبه‌قبله نماز بخواند؛

۳. اگر نمی‌تواند نشسته بخواند، باید به پهلوی راست دراز بکشد و روبه‌قبله نماز بخواند؛

۴. اگر به پهلوی راست نتوانست، باید به پهلوی چپ دراز بکشد و رو به قبله نماز بخواند؛

۵. اگر نتوانست، باید به پشت بخوابد و کف پاهایش رو به قبله باشد و نماز بخواند.

سه: گفتن **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** در اول نماز؛

نماز ۴۲ _ بعد از نیت، واجب است **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** بگوییم.

نماز ۴۳ _ موقع گفتن «**اَللّٰهُ اَكْبَرُ**» در اول نماز، باید بدن آرام باشد.

نماز ۴۴ _ اگر شخصی **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** اول نماز را نگوید و نماز بخواند، نمازش باطل است.

چهار: خواندن حمد و سوره و تسبیحات اربعه؛

نماز ۴۵- باید در رکعت اول و دوم، حمد و سوره خوانده شود.

سوره حمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

به نام خداوند بخشنده و مهربان (۱)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۲﴾

بهترین تشکر، فقط برای خدا است، خدایی که پرورش دهنده همه چیز است (۲)

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۳﴾

خدایی که بخشنده و مهربان است (۳)

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿۴﴾

صاحب روز قیامت (روز پاداش و عذاب) است (۴)

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿۵﴾

(خدایا) ما فقط تو را عبادت می کنیم و فقط از تو کمک می خواهیم (۵)

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿۶﴾

ما را به راه صحیح و دُرست راهنمایی کن (۶)

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿۷﴾

(راهنمایی کن) به راه کسانی که به آن ها نعمت داده ای، نه به راه کسانی که از آن ها عصبانی هستی و نه به راه کسانی که گمراه شده اند (۷)

سوره توحید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده و مهربان

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾

(ای پیامبر!) بگو: خدا یکی است (۱)

اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾

خدا به هیچ کس و هیچ چیز نیاز ندارد (۲)

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾

خدا بچه ندارد و بچه‌ی هیچ کس نیست (۳)

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

هیچ کس مثل خدا نیست. (۴)

نماز ۴۶_ آقایان باید حمد و سوره‌ی نماز صبح، مغرب و عشا را با صدای بلند بخوانند.

نماز ۴۷_ آقایان و خانم‌ها باید حمد و سوره در نماز ظهر و عصر را با صدای آهسته بخوانند.

نماز ۴۸_ ناشنویان باید تلاش کنند که حمد و سوره را با صدا بخوانند.

نماز ۴۹_ اگر موقع خواندن حمد و سوره یا هر ذکر در نماز، کلمه‌ای را اشتباه بگویند، فقط همان کلمه را دوباره صحیح بگویند و نماز را ادامه بدهند.

نماز ۵۰- در رکعت سوم و چهارم، خانم‌ها و آقایان باید تسبیحات اربعه یا فقط حمد را با صدای آهسته بخوانند.

نماز ۵۱- موقع خواندن حمد و سوره و تسبیحات اربعه در نماز، باید بدن آرام باشد.

قنوت (دعا در رکعت دوم)

نماز ۵۲- در رکعت دوم، بعد از حمد و سوره، مستحب است دست‌ها را تا جلوی صورت بالا بیاورد و دعا بخواند و می‌تواند بگوید:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً

خدایا، به ما در دنیا نعمت‌های خوب بده

و فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

و در آخرت نعمت‌های خوب بده

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

و ما را از عذاب آتش جهنم، حفظ کن

یا اینکه می‌تواند بگوید:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ

خدایا به حضرت محمد (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و خانواده حضرت محمد (صلی‌الله‌علیه‌وآله) سلام و رحمت بفرست

نماز ۵۳- اگر شخصی قنوت نخواند، نمازش باطل نیست.

تسبیحات اربعه

سُبْحَانَ اللَّهِ

خدا هیچ بدی و ایرادی ندارد

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

و بهترین تشکر برای خدا است

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

و فقط او خدا است

وَاللَّهُ أَكْبَرُ

و خدا بزرگ است

نماز ۵۴- موقع خواندن تسبیحات اربعه در نماز، باید بدن آرام باشد.

پنج: رکوع؛

نماز ۵۵- باید در هر رکعت، بعد از حمد و سوره یا تسبیحات اربعه، خَم شویم و یک رکوع انجام دهیم.

ذکر رکوع

نماز ۵۶- باید یکی از این دو ذکر را در رکوع بگوییم.

یک: سُبْحَانَ اللَّهِ - سُبْحَانَ اللَّهِ - سُبْحَانَ اللَّهِ خدا هیچ بدی و ایرادی ندارد

دو: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ

خدای من که بزرگ است، هیچ بدی و ایرادی ندارد و من از او تشکر می‌کنم.

نماز ۵۷- وقتی به رکوع رفتیم و بدن آرام شد، ذکر رکوع را بگوییم.

نماز ۵۸- اگر شخصی در رکوع اشتباه کند و ذکر سجده را بگوید، نمازش باطل نمی‌شود.

نماز ۵۹- باید ذکر رکوع تمام شود و بعد بلند شویم و اگر قبل از تمام شدن ذکر رکوع بلند شویم، نماز باطل می‌شود.

نماز ۶۰- اگر موقع رفتن به سجده یادش بیاید که رکوع نکرده است، باید بلند شود و از حالت ایستاده به رکوع برود و نماز را ادامه بدهد و بعد از نماز «سجده سهوا» انجام دهد.

نماز ۶۱- شخصی که رکوع را فراموش کرده است و هنوز به سجده دوم نرفته است، باید دوباره بلند شود و از حالت ایستاده به رکوع برود و نماز را ادامه بدهد و بعد از نماز «سجده فراموشی» انجام دهد.

نماز ۶۲- شخصی که در سجده دوم یا بعد از آن یادش بیاید که رکوع انجام نداده است، نمازش باطل می‌شود.

نماز ۶۳- شخصی که نمی‌تواند خم شود و رکوع انجام دهد:

۱. باید سرش را به نیت رکوع خم کند.
۲. و اگر نمی‌تواند سرش را خم کند، باید دستش را به نیت رکوع خم کند.

۱. صفحه ۹۳، "روش سجده سهوا" نگاه کنید.

۳. و اگر نمیتواند دستش را خم کند، باید چشمهایش را به نیت رکوع ببندد.

۴. و اگر نمی تواند چشم هایش را ببندد، باید در ذهن خودش نیت رکوع کند و ذکر رکوع را بگوید.

شش: سجده؛

نماز ۶۴- باید در هر رکعت، بعد از رکوع، بلند شویم و وقتی کامل ایستادیم و بدن آرام شد، به سجده برویم.

نماز ۶۵- موقع سجده باید این قسمت های بدن روی زمین باشد:

۱- پیشانی ۳و۲- کف دست ها ۵و۴- زانوها ۷و۶- سر انگشت شست پاها

کف دست ها

پیشانی

زانوها

شست پاها

نماز ۶۶_ در سجده وقتی ذکر می‌گوییم، نباید هیچ‌کدام از این قسمت‌های بدن را از زمین برداریم.

نماز ۶۷_ شخصی که موقع سجده، نمی‌تواند یکی از هفت قسمت بدن را روی زمین بگذارد، اگر آن قسمت‌ها را به هر حالتی که ممکن است روی زمین بگذارد، نمازش صحیح است.

نماز ۶۸_ چیزهایی که سجده بر آنها صحیح است:

- خاک و سنگ

- چوب

- گیاه یا برگ درخت که خوردنی نباشد مانند: چمن، برگ درخت گردو

نماز ۶۹_ سجده کردن بر تُربت (خاک کربلا) ثواب زیادی دارد.

نماز ۷۰_ موقع سجده، بین پیشانی و مهر، نباید چیزی مانند پارچه سجاده مانع شود و باید پیشانی روی خود مهر باشد.

نماز ۷۱_ سجده کردن روی مهر خیلی کثیف که سیاه شده است، صحیح نیست.

نماز ۷۲_ ارتفاع مهر نباید بلندتر از چهار انگشت بسته، باشد، پس اگر شخصی مثلاً سه مهر بزرگ روی هم بگذارد که ارتفاع آن از چهار انگشت بسته بیشتر شود، نمازش باطل می شود.

نماز ۷۳ - سجده کردن روی مهر شکسته اشکال ندارد.

نماز ۷۴ - بعد از سجده اول که می‌نشینیم، اگر مهر به پیشانی چسبیده باشد، باید آن را جدا کنیم و اگر مهر را از پیشانی جدا نکنیم و به سجده دوم برویم، نماز باطل می‌شود.

نماز ۷۵ - اگر موقع سجده، مهر گم شود مثلاً بچه مهر را بردارد، اگر مهر یا چیزی که سجده بر آن صحیح است^۱ نزدیک او هست باید به آن سجده کند و اگر وقت برای خواندن نماز کم باشد و چیزی پیدا نکرد، باید پشت دست سجده کند.

ذکر سجده

نماز ۷۶ - باید یکی از این دو ذکر را در سجده بگوییم.

یک: سُبْحَانَ اللَّهِ - سُبْحَانَ اللَّهِ - سُبْحَانَ اللَّهِ خدا هیچ بدی و ایرادی ندارد

دو: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ

خدای من که از همه بالاتر است، هیچ بدی و ایرادی ندارد و من از او تشکر می‌کنم.

نماز ۷۷ - وقتی به سجده رفتیم و بدن آرام شد، ذکر سجده را بگوییم.

۱. صفحه ۸۶، "نماز ۶۸" نگاه کنید.

نماز ۷۸- اگر شخصی در سجده اشتباه کند و ذکر رکوع بگوید نمازش باطل نمی‌شود.

نماز ۷۹- باید ذکر سجده تمام شود و بعد بنشینیم و بدن آرام شود و دوباره به سجده برویم و ذکر سجده را بگوییم.

نماز ۸۰- بعد از سجده دوم باید بنشینیم و وقتی بدن آرام شد، نماز را ادامه بدهیم.

نماز ۸۱- اگر قبل از تمام شدن ذکر سجده، حواسمان باشد و عمداً سر از سجده برداریم، نماز باطل می‌شود.

نماز ۸۲- شخصی که بعد از ایستادن، بفهمد که سجده را فراموش کرده است، اگر هنوز به رکوع نرفته است، باید بنشیند و سجده کند و نماز را ادامه دهد.

نماز ۸۳- اگر شخصی یک سجده را فراموش کند و بعد از رکوع یادش بیاید، باید بعد از نماز یک سجده انجام دهد و بعد از آن سجده فراموشی انجام دهد.

نماز ۸۴- شخصی که در رکوع یا بعد از آن یادش بیاید که دو سجده انجام نداده است، نمازش باطل می‌شود.

نماز ۸۵- شخصی که نمی‌تواند سجده انجام دهد:

۱. باید سرش را به نیت سجده خم کند.
۲. و اگر نمی‌تواند سرش را خم کند، باید دستش را به نیت سجده ببندد.
۳. و اگر نمیتواند دستش را ببندد، باید چشمهایش را به نیت سجده ببندد و بعد از آن، اگر می‌تواند مهر را با یک دست نزدیک پیشانی نگه دارد و پیشانی را به مهر بچسباند و ذکر سجده را بگوید.

۴. و اگر نمی تواند هیچ کدام از کارهای بالا را انجام دهد، باید در ذهن خودش نیت سجده کند و با کمک یک شخص دیگر، مهر را روی پیشانی بگذارد و ذکر بگوید و اگر شخصی برای کمک نباشد، مهر لازم نیست.

هفت: تشهد

نماز ۸۶- باید در رکعت دوم و رکعت آخر نمازها تشهد بخوانیم.

ذکر تشهد

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ

بهترین تشکر برای خدا است،

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

اعتقاد دارم و می گویم: فقط او خدا است و تنها است و شریک ندارد

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

اعتقاد دارم و می گویم حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) بنده خدا و پیامبر خدا است

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدایا به حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و خانواده حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) سلام و رحمت بفرست.

نماز ۸۷- موقع خواندن تشهد در نماز، باید بدن آرام باشد.

نماز ۸۸_ اگر شخصی در رکعت سوم، قبل از اینکه رکوع انجام دهد، یادش بیاید که تشهد نخوانده است، باید بنشیند و تشهد بخواند و بعد از آن نمازش را ادامه دهد و بعد از نماز، سجده فراموشی انجام دهد.

نماز ۸۹_ اگر شخصی تشهد نماز را فراموش کند و بعد از رکوع یادش بیاید، باید بعد از نماز، یک تشهد انجام دهد و بعد از آن، سجده فراموشی انجام دهد.

نماز ۹۰_ اگر شخصی در رکعت دوم نماز ظهر و عصر یا مغرب و عشا اشتباه کند و بعد از تشهد، سلام نماز را بگوید، باید بلند شود و نماز را ادامه بدهد و بعد از نماز، سجده فراموشی انجام دهد.

هشت: سلام آخر نماز

نماز ۹۱_ در رکعت آخر نمازها بعد از تشهد، باید سلام بگوییم.

نماز ۹۲_ در سلام آخر نماز بهتر است این سه جمله را بگوییم:

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا النَّبِیُّ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکَاتُهُ

سلام به تو ای پیامبر، رحمت و برکت‌های خدا به تو

اَلسَّلَامُ عَلَیْنَا وَ عَلٰی عِبَادِ اللّٰهِ الصّٰلِحِیْنَ

سلام خدا بر ما و همه‌ی بنده‌های خوب خدا

اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ

سلام و رحمت و برکت‌های خدا برای شما مؤمنین
نماز ۹۳- اگر در سلام آخر نماز فقط «اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ» بگوییم و نماز را تمام کنیم، نماز صحیح است.

نماز ۹۴- موقع خواندن سلام آخر نماز، باید بدن آرام باشد.

نماز ۹۵- شخصی که سلام آخر نماز را فراموش کرده است، اگر رویه قبله باشد، باید سلام نماز را بگوید و نمازش صحیح است.

کارهایی که بعد از نماز، مستحب است انجام بدهیم:

یک: دعا

نماز ۹۶- بعد از اینکه نماز تمام شد، مستحب است مقداری بنشینیم و دعا، ذکر و قرآن بخوانیم.

نماز ۹۷- بعد از نماز، بهترین ذکر، تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها) است که ثواب خیلی زیادی هم دارد.

دو: تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها)

۳۴ بار (اللهُ أَكْبَرُ)

خدا بزرگ است

۳۳ بار (الْحَمْدُ لِلَّهِ)

بهترین تشکر، فقط برای خدا است

۳۳ بار (سُبْحَانَ اللهِ)

خدا هیچ بدی و ایرادی ندارد

نماز ۹۸- بعد از نماز، مستحب است به سجده برویم و خدا را شکر کنیم.

روش سجده سهو (یعنی: سجده فراموشی)

بعد از اینکه سلام آخر نماز را گفتیم، روبه‌قبله بنشینیم و این کارها را انجام دهیم:

یک: نیت کنیم و به سجده برویم و این ذکر را بگوییم:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

دو: بنشینیم و دوباره به سجده برویم و دوباره همین ذکر را بگوییم:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

سه: بعد از سجده دوم بنشینیم و تشهد بخوانیم و سلام بدهیم.

چند مسئله:

نماز ۹۹- اگر شخصی در نماز حرف بزند، نمازش باطل می‌شود (حتی اگر با زبان اشاره حرف بزند) ولی اگر حواسش نباشد و حرف بزند، باید بعد از نماز، سجده فراموشی انجام دهد.

نماز ۱۰۰- نماز خواندن با کفش باطل است اما شخصی که مجبور است با کفش نماز بخواند، نماز او صحیح است. مانند شخص معلول جسمی که نمیتواند کفش خود را درآورد.

نماز ۱۰۱- شخصی که معلول جسمی است و برای ایستادن مجبور است پاهایش را زیاد باز کند، اشکال ندارد.

نماز ۱۰۲- شخصی که بدنش لرزش دارد، اگر نمی‌تواند در نماز، آرامش بدنش را حفظ کند، نمازش صحیح است.

نماز ۱۰۳- اگر شخصی یکی از آیه‌های سجده واجب قرآن را بخواند یا بشنود، واجب است سجده کند ولی لازم نیست ذکر بگوید.

آیه‌های سجده واجب قرآن این چهار آیه است:

۱. سوره سجده / آیه ۱۵

۲. سوره فُصِّلَتْ / آیه ۳۷

۳. سوره نَجْم / آیه ۶۲

۴. سوره عَلَق / آیه ۱۹

نماز ۱۰۴- شخصی که نمی‌تواند حمد و سوره، تسبیحات اربعه یا ذکرهای دیگر نماز را حفظ کند، می‌تواند از روی نوشته، بخواند.

نماز صبح ۲ رکعت
نماز ظهر ۴ رکعت
نماز عصر ۴ رکعت
نماز مغرب ۳ رکعت
نماز عشاء ۳ رکعت

۱. ابتدا: (یعنی نماز مثل صبح) می خوانیم برای رفتن خدا

۲. تکبیر: برای شروع نماز بگوید: **الله أكبر**

۳. در رکعت اول و دوم سوره حمد و قل هو الله را بخواند.

بسم الله الرحمن الرحيم

قُلْ هُدًى لِّرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ۝ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ اِيَّاكَ نَسْتَعِيْزُ ۝ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

بسم الله الرحمن الرحيم

اٰمِنْ غَمًا اَمِنْتُ ۝ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَكَ قُتُوْبًا اَمِنْتُ ۝

۴. قنوت: چهار است در رکعت دوم بعد از حمد و سوره دستها را رو بروی صورت بگیرد و بگوید:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

۵. در رکوع بگوید:

سُبْحَانَ الله سُبْحَانَ الله سُبْحَانَ الله
يا سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ وَيُسَبِّحُهُ

۶. در سجده اول و دوم بگوید:

سُبْحَانَ الله سُبْحَانَ الله سُبْحَانَ الله يا سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْظَمِ وَيُسَبِّحُهُ
والله است بعد از سجده اول بشکست و بدن آرام گیرد و سپس به سجده دوم برود.

۷. تشهد: در رکعت دوم و چهارم بعد از سجده دوم بنشیند و بگوید:

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا الله ۝ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ ۝ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ ۝
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

۸. تسبیحات اربعه: در رکعت سوم و چهارم به جای حمد و سوره یک بار اینها است ۳ بار بگوید:

سُبْحَانَ الله وَبِحَمْدِهِ ۝ لَا اِلٰهَ اِلَّا الله ۝ اللهُ اَكْبَرُ

۹. سلام: نماز: در رکعت آخر نماز بعد از تشهد چهار است بگوید:

السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ. السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ عِيَالِكَ اَيُّهَا الصَّالِحِينَ
و در پایان بگوید: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ

بعد از سلام دوباره است تسبیح عترت را زهرای سلام الله علیه بخواند: **سُبْحَانَ الله اَكْبَرُ - ۳۳ الحمد لله - ۳۳ سبحان الله**

نکته:

کسانی که حمد و سوره یا تسبیحات اربعه یا... را فراموش می کنند، می توانند از این پوستر استفاده کنند مثلاً به دیوار بچسبانند یا روی زمین بگذارند یا عکس بگیرند و در نماز به آن نگاه کنند.

۹۳

چیزهایی که نماز را باطل می‌کند:

یک: چیزهایی که وضو و غسل را باطل می‌کنند؛

مانند: ادرار و مدفوع کردن، باد معده و خوابیدن

دو: چیزهایی که غسل را واجب می‌کند؛

مانند: جُنب شدن

سه: اگر دست‌ها را مانند این عکس، روی هم بگذارد، نماز باطل می‌شود.

چهار: اگر بعد از سوره حمد «آمین» بگوید، نماز باطل می‌شود.

اما گفتن «الحمد لله رب العالمین» مستحب است.

پنج: اگر در نماز از قبله برگردد، نماز باطل می‌شود.

شش: اگر شخصی در نماز حرف بزند، نماز باطل می‌شود؛

(حتی اگر با زبان اشاره حرف بزند) ولی اگر حواسش نباشد و اشتباه

کند و حرف بزند، باید بعد از نماز، سجده سهو^۱ انجام دهد.

۱. صفحه ۹۳ "روش سجده سهو" نگاه کنید.

نماز ۱۰۵- وقتی ما نماز می‌خوانیم، اگر شخصی به ما سلام کند، واجب است همان موقع جواب سلام او را بدهیم (حتی با زبان اشاره) و فقط بگوییم «سلام» و نماز را ادامه بدهیم.

نماز ۱۰۶- اگر شخصی یکی از اسم‌های پیامبر اسلام (مانند محمد، احمد، مصطفی) (صلی‌الله‌علیه‌وآله) را شنید، مستحب است صلوات بفرستد، حتی اگر در نماز باشد و نماز باطل نمی‌شود.

هفت: اگر شخصی با صدای بلند بخندد، نماز باطل می‌شود.

هشت: اگر شخصی در نماز چیزی بخورد نماز باطل می‌شود.

نُه: کاری انجام دهد که از حالت نماز خارج شود.

مثلاً: در نماز راه برود یا دست و پایش را زیاد حرکت دهد.

جاهایی که می‌توان نماز واجب را قطع کرد:

نماز ۱۰۷- قطع کردن نماز حرام است ولی بعضی وقت‌ها اشکال ندارد:

یک: موقعی که جان خودش یا شخصی، در خطر باشد؛

می‌تواند برای حفظ جان خودش یا آن شخص، نمازش را قطع کند و دوباره بخواند مانند اینکه زلزله می‌آید یا بچه کوچک به سیم برق دست بزند و هیچ‌کس نباشد که سیم برق را از بچه بگیرد.

دو: اگر پول یا هر چیزی که قیمت آن زیاد است، درخطر باشد؛ می‌تواند برای حفظ آن‌ها نمازش را قطع کند و دوباره بخواند.

مثلاً ماشین را در کوچه گذاشته باشد و در نماز یادش بیاید که قفل نکرده و برسد که دزد ماشین را ببرد.

مثلاً در نماز یادش بیاید که موبایل، انگشتر یا حلقه را در جای شلوغ گذاشته و برسد که شخصی آن را بردارد.

شک در نماز

نماز ۱۰۸- موقعی که در نماز شک می‌کنیم اگر زود نماز را قطع کنیم، گناه کرده‌ایم، باید اول فکر کنیم، شاید یادمان بیاید و اگر یادمان نیامد، باید وظیفه‌هایی که گفته می‌شود را انجام دهیم.

نماز ۱۰۹- اگر در رکوع یا قنوت شک کنیم که حمد یا سوره را خوانده‌ایم یا نخوانده‌ایم، لازم نیست حمد و سوره را بخوانیم و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۰- اگر در رکوع، شک کنیم که تسبیحات اربعه را خوانده‌ایم یا نخوانده‌ایم، لازم نیست بخوانیم و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۱- موقعی که ایستاده‌ایم، اگر شک کنیم که سجده رکعت قبل را انجام داده‌ایم یا نه، لازم نیست سجده کنیم و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۲- موقعی که سر از مهر برمی‌داریم، اگر شک کنیم که یک سجده کرده‌ایم یا دو سجده، باید دوباره به سجده برویم و یک سجده دیگر انجام بدهیم.

نماز ۱۱۳- اگر موقع خواندن تشهد یا سلام نماز، شک کنیم که یک سجده یا دو سجده انجام داده‌ایم یا نه، لازم نیست سجده کنیم و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۴_ موقعی که در رکعت سوم ایستاده‌ایم، اگر شک کنیم که تشهد خوانده‌ایم یا نه، لازم نیست تشهد بخوانیم و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۵_ اگر بعد از تمام شدن نماز شک کنیم که یکی از کارهای نماز را انجام داده‌ایم یا نه، اشکال ندارد و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۶_ اگر بعد از تمام شدن نماز شک کنیم که کارهای نماز را صحیح و درست انجام داده‌ایم یا نه، اشکال ندارد و نماز صحیح است.

نماز ۱۱۷_ شخصی که در وقت نماز شک کند نمازش را خوانده است یا نه، باید آن نماز را بخواند.

مثلاً شب ساعت ده شک کند که نماز مغرب یا عشا را خوانده است یا نه، باید آن نماز را بخواند.

نماز ۱۱۸_ شخصی که بعد از وقت نماز، شک کند که نماز خوانده است یا نه، لازم نیست نماز قضا بخواند.

مثلاً شب شک کند که نماز ظهر یا عصر را خوانده است یا نه، لازم نیست آن نماز را قضا کند.

شخصی که زیاد شک می‌کند (کَثِيرُ الشَّكِّ)

نماز ۱۱۹_ شخصی که در نماز زیاد شک می‌کند، نباید به شک‌ها خود اهمیت بدهد و نمازش صحیح است.

مثلاً شخصی که همیشه شک می‌کند که سجده کرده است یا نه، لازم نیست سجده کند، یا مثلاً همیشه شک می‌کند که یک رکعت خوانده است یا دو رکعت، باید بگوید که دو رکعت خوانده است و نمازش را ادامه بدهد و نمازش صحیح است.

شک در رکعت‌ها

شخصی که در نماز زیاد شک می‌کند، می‌تواند از دستگاه رکعت‌شمار استفاده کند.

نماز ۱۲۰- اگر شخصی در نماز صبح یا مغرب شک کند که چند رکعت خوانده است مثلاً نمی‌داند در رکعت اول است یا دوم، نمازش باطل می‌شود.

نماز ۱۲۱- شخصی که مسافر است، اگر در نمازهایش شک کند که چند رکعت خوانده است، مثلاً نمی‌داند در رکعت دوم است یا سوم، نمازش باطل می‌شود.

نماز ۱۲۲- اگر شخصی در نماز شک کند یک رکعت خوانده است یا بیشتر، نمازش باطل می‌شود.

نماز ۱۲۳- اگر شخصی شک کند و نداند که چند رکعت خوانده است، نمازش باطل می‌شود.

شک بین دو و ۳

نماز ۱۲۴- شخصی که در نماز چهار رکعتی (ظهر - عصر - عشا) بعد از سجده دوم شک کند که دو رکعت یا سه رکعت خوانده است، باید این کارها را انجام بدهد و نمازش صحیح است:

یک: بلند شود و تسبیحات اربعه بگوید (به نیت رکعت چهارم)

دو: بعد از رکوع و سجده، تشهد و سلام بدهد.

سه: بعد از سلام آخر نماز، بلند شود و نماز احتیاط یک رکعتی بخواند.

شک بین سه و ۴

نماز ۱۲۵_ شخصی که در نماز چهار رکعتی (ظهر - عصر - عشا) شک کند که سه رکعت یا چهار رکعت خوانده است، باید این کارها را انجام بدهد و نمازش صحیح است:

یک: نماز را به نیت رکعت چهارم ادامه بدهد و نماز را تمام کند
دو: بعد از سلام آخر نماز، بلند شود و نماز احتیاط یک رکعتی بخواند.

شک بین چهار و پنج (ایستاده)

نماز ۱۲۶_ شخصی که در نماز چهار رکعتی (ظهر - عصر - عشا) اگر ایستاده باشد و شک کند که چهار رکعت یا پنج رکعت خوانده است، باید این کارها را انجام بدهد و نمازش صحیح است:

یک: همان موقع بنشیند
دو: تشهد و سلام بگوید
سه: بعد از سلام آخر نماز، بلند شود و نماز احتیاط یک رکعتی بخواند.

روش خواندن نماز احتیاط یک رکعتی:

یک: بعد از نماز چهار رکعتی، کاری که نماز را باطل می‌کند^۱، انجام ندهد و بلند شود؛
دو: در ذهن نیت کند: یک رکعت نماز احتیاط می‌خوانم (اما نباید با زبان بگوید)

۱. صفحه ۹۶ "چیزهایی که نماز را باطل می‌کند" نگاه کنید.

سه: اَللّهُ اَكْبَرُ بگوید؛

چهار: فقط حمد بخواند و سوره نخواند (حمد را آهسته بخواند)؛

پنج: بعد از حمد به رکوع برود؛

شش: بعد از رکوع به سجده برود؛

هفت: بعد از سجده دوم تشهد و فقط سلام آخر (اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَةُ اللّهِ وَ بَرَکَاتُهُ) بدهد.

شک بین چهار و پنج (نشسته)

نماز ۱۲۷ - شخصی که در نماز چهار رکعتی (ظهر - عصر - عشا) بعد از سجده دوم شک کند که چهار رکعت یا پنج رکعت خوانده است، باید تشهد و سلام بدهد و بعد از نماز سجده سَهْوُ بخواند.

شک بین دو و چهار (نشسته)

نماز ۱۲۸ - شخصی که در نماز چهار رکعتی (ظهر - عصر - عشا) بعد از سجده دوم شک کند که دو رکعت یا چهار رکعت خوانده است، باید سلام بگوید و نماز احتیاط دو رکعتی بخواند و نمازش صحیح است.

روش خواندن نماز احتیاط دو رکعتی:

یک: بعد از نماز چهار رکعتی، کاری که نماز را باطل می‌کند^۱، انجام ندهد و بلند شود؛

دو: در ذهن نیت کند: دو رکعت نماز احتیاط می‌خوانم (اما نباید با زبان بگوید)

۱. صفحه ۹۳ "روش سجده سَهْو" نگاه کنید.

۲. صفحه ۹۶ "چیزهایی که نماز را باطل می‌کند" نگاه کنید.

سه: اَللّٰهُ اَكْبَرُ بگویند؛

چهار: فقط حمد بخواند و سوره نخواند (حمد را آهسته بخواند)؛

پنج: بعد از حمد به رکوع برود؛

شش: بعد از رکوع به سجده برود؛

هفت: بعد از سجده دوم، بلند شود و فقط حمد بخواند (سوره نخواند و قنوت نگیرد) و به رکوع برود؛

هشت: بعد از رکوع به سجده برود؛

نُه: بعد از سجده دوم تشهد و فقط سلام آخر (اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکَاتُهُ) بدهد.

نماز ۱۲۹- شخصی که باید بعد از نماز چهار رکعتی (ظهر- عصر- عشا) نماز احتیاط بخواند، اگر نماز احتیاط نخواند، باید آن نماز چهار رکعتی را دوباره بخواند و اگر وقت نماز تمام شده، باید قضا کند.

نماز ۱۳۰- شخصی که باید بعد از نماز ظهر، نماز احتیاط بخواند، اگر نماز احتیاط را نخواند و نماز عصر را بخواند، نماز ظهر و عصر او باطل است و باید دوباره نماز ظهر و عصر بخواند.

نماز ۱۳۱- اگر موقع خواندن تشهد یا سلام آخر نماز یا بعد از سلام آخر نماز، یادش بیاید که یک رکعت یا دو رکعت کمتر خوانده است، باید بلند شود و نماز را ادامه بدهد.

نماز ۱۳۲- اگر بعد از سلام آخر نماز، یادش بیاید که یک رکعت یا دو رکعت کمتر خوانده است و کاری که نماز را باطل می‌کند انجام نداده باشد، باید بلند شود و نماز را ادامه بدهد.

نماز مسافر

نماز ۱۳۳ - شخصی که به مسافرت می‌رود باید نمازهای ظهر و عصر و عشا را شکسته (یعنی دو رکعتی) بخواند.

شرایط مسافر

یک: مسافت شرعی را برود

یعنی ۲۲ کیلومتر یا بیشتر از شهر خارج شود و برگشت او ۲۲ کیلومتر یا بیشتر باشد.

نماز ۱۳۴ - شروع مسافرت از در خانه حساب نمی‌شود و از بیرون شهر یعنی جایی که خانه‌ها تمام می‌شود (حد ترخص) باید حساب کرد.

دو: موقع حرکت باید بداند که می‌خواهد ۲۲ کیلومتر از شهر خارج شود.

نماز ۱۳۵ - شخصی که موقع حرکت مطمئن نباشد که می‌خواهد ۲۲ کیلومتر یا بیشتر از شهر خارج شود، حتی اگر ۲۲ کیلومتر یا بیشتر از شهر خارج شود، باید نمازش را کامل بخواند.

سه: از حدِّ تَرخُّص خارج شود.

حد تَرخُّص یعنی موقعی که از شهر خارج می‌شود، به جایی برسد که دیوار خانه‌های شهر دیده نمی‌شود یا صدای اذان شهر را نشنود، که باید تقریباً یک و نیم کیلومتر از شهر خارج شود.

پس قبل از عبور از حد تَرخُّص، نماز شکسته نیست.

نماز ۱۳۶ - شخصی که می‌داند ۲۲ کیلومتر یا بیشتر از شهر خارج می‌شود وقتی که به حد تَرخُّص می‌رسد باید نمازش را شکسته بخواند.

نماز ۱۳۷ - شخصی که می‌داند کمتر از ۲۲ کیلومتر از شهر خارج می‌شود باید نمازش را کامل بخواند حتی اگر به حد تَرخُّص برسد.

نماز ۱۳۸ - شخصی که در مسافرت نمازش را شکسته می‌خواند، موقعی که به شهر خودش برمی‌گردد، از وقتی که به حد تَرخُّص می‌رسد باید نمازش را کامل بخواند.

چهار: سفر رفتن حرام نباشد.

نماز ۱۳۹ - اگر پدر و مادر یا شوهر از سفر کردن فرزند یا همسر را رضی نباشند و اذیت شوند، این مسافرت حرام است و باید نماز را کامل بخواند.

پنج: کار او مسافرت نباشد.

نماز ۱۴۰ شخصی که کار او مسافرت است باید نمازش را کامل بخواند مانند راننده اتوبوس یا کامیون

نماز ۱۴۱ شخصی که محل کارش در جایی است و باید برای رفتن به آنجا هر روز بیشتر از ۲۲ کیلومتر سفر کند، باید نمازش را کامل بخواند مانند کارگر، کارمند، معلم و مأمور دولت.

نماز ۱۴۲ شخصی که کار او مسافرت است، اگر ده روز به مسافرت نرود و بعد از ده روز بخواهد به مسافرت برود، در سفر اول باید نمازش را شکسته بخواند، اما در مسافرت‌های بعدی باید نمازش را کامل بخواند.

شش: تصمیم داشته باشد که کمتر از ده روز در جایی بماند.

نماز ۱۴۳ شخصی که مسافرت رفته اگر تصمیم داشته باشد که ده روز کامل یا بیشتر در جایی بماند، تا وقتی که در آنجا می‌ماند، باید نمازش را کامل بخواند.

نماز ۱۴۴- شخصی که مسافرت رفته و تصمیم گرفته که ده روز یا بیشتر در جایی بماند، اگر یک نماز ظهر یا عصر یا عشا را چهار رکعتی خوانده باشد و بعد از نماز از تصمیم خود منصرف شود، باید نمازش را تا وقتی که در آنجا می ماند کامل بخواند.

نماز ۱۴۵- شخصی که مسافرت رفته و تصمیم گرفته که ده روز یا بیشتر در جایی بماند، اگر هنوز نماز ظهر یا عصر یا عشا را چهار رکعتی نخوانده باشد و از تصمیم خود منصرف شود، باید نمازش را شکسته بخواند.

چند مسئله:

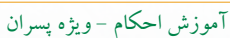
نماز ۱۴۶- شخصی که در مسافرت نمازش را در اول وقت شکسته خوانده است، اگر به شهر خودش برگردد و هنوز وقت نماز تمام نشده باشد، لازم نیست که نمازش را دوباره کامل بخواند.

نماز ۱۴۷- شخصی که مثلاً در شهری به دنیا آمده و مدتی در آن شهر زندگی کرده ولی الآن در شهر دیگری زندگی می کند و اصلاً نمی خواهد به شهر قبلی برگردد، باید نمازش را در شهر قبلی شکسته بخواند.

نماز ۱۴۸- شخصی که مسافرت رفته اگر اشتباه کند و نمازش را کامل بخواند، باید دوباره شکسته بخواند.

نماز ۱۴۹- شخصی که در مسافرت نماز ظهر و عصر یا عشا را نخوانده، بعداً باید آن نمازها را شکسته یعنی دو رکعتی قضا بخواند.

نماز ۱۵۰- شخصی که در شهر خودش نماز ظهر و عصر یا عشا را نخوانده، بعداً باید آن نمازها را کامل بخواند حتی اگر در مسافرت باشد.

نماز ۱۵۴_ شخصی که نمی‌داند چقدر نماز بدهکار است اول باید حساب کند و هر چقدر که مطمئن شد، باید به همان اندازه بخواند.

نماز ۱۵۵_ شخصی که شک دارد یک سال نماز نخوانده است یا دو سال، اگر یک سال نماز قضا بخواند کافی است.

نماز ۱۵۶_ هیچ شخصی نمی‌تواند نماز قضای شخص دیگری که زنده است را بخواند، حتی اگر آن شخص دیگر، پیر یا بیمار باشد.

نماز ۱۵۷_ انسان می‌تواند نماز مستحب بخواند و ثواب آن را برای افرادی که زنده هستند یا مرده‌اند، هدیه کند.

نماز ۱۵۸_ اگر پدر شخصی مثلاً بیمار بوده و نماز و روزه قضا بدهکار باشد و بمیرد، واجب است پسر بزرگ‌تر نمازهای قضای پدرش را بخواند و قضای روزه‌های او را بگیرد یا به شخص دیگری پول بدهد تا آن شخص از طرف پدرش، نمازهای قضای او را بخواند و قضای روزه او را بگیرد.

نماز ۱۵۹_ شخصی که نماز قضا بدهکار بوده و مُرده است، انسان‌هایی که زنده هستند و نماز خودشان را درست و صحیح می‌خوانند، می‌توانند نمازهای قضای آن شخصی که مُرده است را بخوانند.

حضرت محمد (صلی الله علیه وآله) فرموده است:

اگر فقط یک نفر در نماز جماعت شرکت کند، ثواب هر رکعت از نمازش مانند ثواب ۱۵۰ نماز است.

اگر دو نفر در نماز جماعت شرکت کنند، ثواب هر رکعت از نماز آن‌ها مانند ثواب ۶۰۰ نماز می‌باشد.

و هر چقدر تعداد بیشتر باشد ثواب نماز هم بیشتر می‌شود.

اگر یازده نفر یا بیشتر در نماز جماعت شرکت کنند، ثواب هر رکعت از نماز آن‌ها خیلی زیاد است و فقط خدا ثواب نماز آن‌ها را می‌داند.^۱

نماز ۱۶۰- مستحب است نمازهای واجب را با جماعت بخوانیم.

نماز ۱۶۱- در نماز جماعت باید بعد از امام جماعت **اللَّهُ أَكْبَرُ** بگوییم.

۱. کتابِ بحارِ الانوار - ط دارالاحیاء التراث، جلد ۸۵، صفحه ۱۴، حدیث ۲۶

نماز ۱۶۲- در کارهای نماز جماعت باید از امام جماعت پیروی کرد مثلاً باید بعد از امام جماعت به رکوع یا سجده برویم.

نماز ۱۶۳- اگر در نماز جماعت مثلاً اشتباهی، زودتر از امام جماعت از سجده بلند شویم و امام جماعت هنوز در سجده باشد، باید دوباره به سجده برگردیم.

نماز ۱۶۴- در رکعت اول و دوم نماز جماعت نباید حمد و سوره را بخوانیم.

نماز ۱۶۵- شخصی که نماز جماعت می‌خواند باید از طرف جلو یا طرف راست یا طرف چپ به صف نماز جماعت وصل باشد مثلاً اگر فقط از طرف جلو به صف جماعت وصل باشد و در طرف راست و چپ او هیچ شخصی نباشد، اشکال ندارد.

نماز ۱۶۶- شخصی که نماز جماعت می‌خواند اگر بین او و دیگران کمتر از یک قدم فاصله باشد، اشکال ندارد.

نماز ۱۶۷- شخصی که می خواهد امام جماعت باشد، باید:

۱. به سن بلوغ رسیده باشد.
۲. عادل باشد (یعنی کارهای گناه انجام ندهد)
۳. عاقل باشد.
۴. شیعه دوازده امامی باشد.
۵. احکام نماز را بداند.
۶. جمله ها و ذکرهای نماز را درست و صحیح بخواند.

نماز ۱۶۸- خانمی که عادل است یعنی کارهای گناه انجام نمی دهد، می تواند برای خانم ها امام جماعت باشد ولی خانم نمی تواند برای مردها امام جماعت شود.

نماز ۱۶۹- شخصی که نماز قضا دارد، می تواند نمازهای قضای خودش را با جماعت بخواند. مثلاً نماز قضای صبح را با نماز جماعت ظهر بخواند.

نماز ۱۷۰- شخصی که می خواهد نماز جماعت بخواند، فقط در حالتی که امام جماعت ایستاده است یا در رکوع می باشد، می تواند اقتدا کند.

اقتدا در نماز جماعت

اقتدا یعنی نماز را به شکل جماعت با امام جماعت بخواند.
اگر بخواهیم نماز ظهر و عصر یا عشا را با امام جماعت بخوانیم:

یک: اقتدا در رکعت اول نماز جماعت (حالت ایستاده)

اگر امام جماعت ایستاده باشد، باید **اَللّهُ اَكْبَرُ** بگوییم و به نماز جماعت وصل شویم.

دو: اقتدا در رکعت اول نماز جماعت (در رکوع)

اگر امام جماعت در رکوع باشد، باید در حال ایستاده، **اَللّهُ اَكْبَرُ** بگوییم و بعد به رکوع برویم و به نماز جماعت وصل شویم.

سه: اقتدا در رکعت دوم نماز جماعت

اگر امام جماعت ایستاده باشد یا در قنوت یا در رکوع باشد، باید **اَللّهُ اَكْبَرُ** بگوییم و به نماز جماعت وصل شویم و نماز را به ترتیب زیر ادامه بدهیم:

اول: بعد از رکوع و سجده‌ها، موقعی که امام جماعت تشهد می‌خواند، باید نیم‌خیز بنشینیم یعنی انگشت‌های دست و پنجه‌ی پا را روی زمین بگذاریم و زانوها را بلند کنیم و بهتر است با امام جماعت تشهد را بخوانیم؛

دوم: وقتی امام جماعت تسبیحات اربعه می‌گوید، واجب است ما حمد و سوره را آهسته بخوانیم و با امام جماعت رکوع و سجده‌ها را انجام دهیم و بعد از سجده دوم موقعی که امام جماعت بلند شد، ما نشسته تشهد بگوییم.

”موقعی که حمد و سوره می‌خوانیم، اگر امام جماعت به رکوع برود و بدانیم که به رکوع امام جماعت نمی‌رسیم، باید فقط حمد را بخوانیم و با امام جماعت به رکوع برویم.“

سوم: بعد از تشهد، زود بلند شویم و تسبیحات اربعه بگوییم و با امام جماعت رکوع و سجده‌ها را انجام دهیم.

”موقعی که تسبیحات اربعه می‌خوانیم، اگر امام جماعت به رکوع برود و بدانیم که به رکوع امام جماعت نمی‌رسیم، باید فقط یک بار تسبیحات اربعه بگوییم.“

چهارم: موقعی که امام جماعت تشهد و سلام آخر نماز را می‌گوید، می‌توانیم بلند شویم و ادامه نماز را خودمان بخوانیم؛ یعنی تسبیحات اربعه بگوییم و بعد از رکوع و سجده، تشهد و سلام آخر نماز را بگوییم و نماز را تمام کنیم و می‌توانیم همراه با امام جماعت، تا آخر تشهد بنشینیم و بعد از اینکه امام جماعت سلام داد، بلند شویم و نمازمان را خودمان به تنهایی ادامه بدهیم.

چهار: اقتدا در رکعت سوم نماز جماعت

بهتر است صبر کنیم تا امام جماعت به رکوع برود، بعد از آن باید اَللّهُ أَكْبَرُ بگوییم و به نماز جماعت وصل شویم و نماز را به ترتیب زیر ادامه بدهیم:

اول: بعد از رکوع و سجده‌ها، موقعی که امام جماعت بلند می‌شود و در رکعت بعد تسبیحات اربعه می‌گوید، واجب است ما حمد و سوره را آهسته بخوانیم.

”موقعی که حمد و سوره می‌خوانیم، اگر امام جماعت به رکوع برود و بدانیم که به رکوع امام جماعت نمی‌رسیم، باید فقط حمد را بخوانیم.“

دوم: در رکعت بعد، بعد از رکوع و سجده‌ها، موقعی که امام جماعت تشهد می‌گوید، با امام جماعت تشهد بگوییم.

سوم: بعد از تشهد بلند شویم و ادامه نماز را تنها بخوانیم یعنی تسبیحات اربعه بگوییم و بعد از رکوع و سجده‌ها دوباره بلند شویم یک رکعت دیگر بخوانیم و بعد از رکوع و سجده‌ها باید تشهد و سلام آخر نماز را بگوییم و نماز را تمام کنیم.

پنج: اقتدا در رکعت چهارم نماز جماعت

بهتر است صبر کنیم تا امام جماعت به رکوع برود، بعد از آن باید اَللّهُ اَكْبَر بگوییم و به نماز جماعت وصل شویم و بعد از رکوع و سجده‌ها بلند شویم و سه رکعت دیگر نماز یعنی رکعت دو و سه و چهار را خودمان تنها بخوانیم.

نماز آیات

نماز ۱۷۱- یکی از نمازهای واجب، نماز آیات است که در وقت مخصوص باید خوانده شود.

نماز ۱۷۲- نماز آیات در این چند مورد واجب می‌شود:

۱. خورشید گرفتگی (کُسوف)

۲. ماه گرفتگی (خُسوف)

۳. زلزله

۴. رعد و برق، طوفان‌های سُرخ و سیاه و... که بیشتر مردم از آن‌ها بترسند

خورشید گرفتگی

ماه گرفتگی

رعد و برق

زلزله

روش خواندن نماز آیات

نماز ۱۷۳ - نماز آیات دو رکعت است و هر رکعت پنج رکوع دارد که به دو روش خوانده می شود.

روش اول:

- نیت می کنیم که نماز آیات می خوانیم.
- اَللّهُ اَكْبَر می گوئیم.
- حمد و سوره را کامل می خوانیم و بعد به رکوع می رویم و این کار را پنج بار تکرار می کنیم.
- بعد از رکوع پنجم کامل می ایستیم و به سجده می رویم و بعد از دو سجده بلند می شویم.
- مانند رکعت اول دوباره حمد و سوره را کامل می خوانیم و بعد به رکوع می رویم و این کار را پنج بار تکرار می کنیم.
- بعد از رکوع پنجم کامل می ایستیم و به سجده می رویم و بعد از دو سجده تشهد و سلام آخر نماز را می گوئیم.

روش دوم:

رکعت اول نیت می‌کنیم که نماز آیات می‌خوانیم.

اَللّٰهُ اَكْبَرُ می‌گوییم

حمد + بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۱ سه بار سبحان الله

الله الصَّمَدُ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

لَمْ يَلِدْ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

وَلَمْ يُولَدْ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

سه بار سبحان الله ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

رکعت دوم را مانند رکعت اول می‌خوانیم، یعنی:

حمد + بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۱ سه بار سبحان الله

الله الصَّمَدُ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

لَمْ يَلِدْ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

وَلَمْ يُولَدْ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

سه بار سبحان الله ۱ سه مرتبه سُبْحَانَ اللّٰهِ

تشهد ۱ سلام آخر نماز ۱

یک و دو: خورشید گرفتگی (کُسوف) و ماه گرفتگی (خُسوف)

نماز ۱۷۴ - از وقتی که خورشید گرفتگی یا ماه گرفتگی شروع می شود، واجب است نماز آیات را بخوانیم.

نماز ۱۷۵ - اگر بدانیم خورشید یا ماه گرفته است، اما نماز آیات نخوانیم، گناه کرده ایم و باید قضای نماز آیات را بخوانیم.

نماز ۱۷۶ - اگر خورشید یا ماه کامل گرفته شده باشد و بعد از تمام شدن خورشید گرفتگی یا ماه گرفتگی متوجه شویم، باید قضای نماز آیات را بخوانیم.

نماز ۱۷۷- اگر قسمتی از خورشید یا ماه گرفته باشد و بعد از تمام شدن خورشیدگرفتگی یا ماهگرفتگی متوجه شویم، لازم نیست نماز آیات بخوانیم.

نماز ۱۷۸- خورشیدگرفتگی یا ماهگرفتگی در هر شهر اتفاق بیفتد، فقط مردم همان شهر باید نماز آیات بخوانند. مثلاً اگر در شهر تهران خورشیدگرفتگی یا ماهگرفتگی باشد، فقط مردم شهر تهران باید نماز آیات بخوانند.

سه: زلزله

نماز ۱۷۹- بعد از زلزله واجب است زود نماز آیات را بخوانیم.

نماز ۱۸۰- زلزله در هر شهر اتفاق بیفتد، فقط مردم همان شهر باید نماز آیات بخوانند. مثلاً اگر در شهر تهران زلزله بیاید، فقط مردم شهر تهران باید نماز آیات بخوانند.

نماز ۱۸۱- اگر چند زلزله بیاید، باید برای هر یک از آن زلزله‌ها، یک نماز آیات بخوانیم. مثلاً اگر دو زلزله بیاید، باید دو نماز آیات بخوانیم.

چهار: رعدوبرق، طوفان و... که بیشتر مردم از آن‌ها بترسند

نماز ۱۸۲- اگر رعدوبرق بیاید و بیشتر مردم بترسند، واجب است نماز آیات خوانده شود.

نماز ۱۸۳- اگر رعدوبرق بیاید و بیشتر مردم بترسند، لازم نیست نماز آیات خوانده شود.

چند مسئله:

نماز ۱۸۴- اگر دو یا چند اتفاق در یک روز بیفتد، باید برای هر یک از آن‌ها، یک نماز آیات بخوانیم. مثلاً اگر در یک روز خورشید گرفتگی باشد و زلزله هم بیاید، باید یک نماز آیات برای خورشید گرفتگی بخوانیم و یک نماز آیات برای زلزله بخوانیم.

نماز ۱۸۵- نماز آیات را می‌توانیم با جماعت بخوانیم.

نماز عید فطر و نماز عید قربان

نماز ۱۸۶- روز عید فطر یعنی اول ماه شوال، مستحب است نماز عید فطر بخوانیم.

نماز ۱۸۷- روز عید قربان یعنی دهم ماه ذی الحِجَّه، مستحب است نماز عید قربان بخوانیم.

نماز ۱۸۸- وقت نماز عید از طلوع آفتاب تا ظهر می باشد.

نماز ۱۸۹- شخصی که می خواهد نماز عید فطر را با جماعت بخواند، باید اول زکات عید فطر را بدهد و بعد از آن نماز عید فطر بخواند.

نماز ۱۹۰- نماز عید دو رکعت است که در رکعت اول بعد از حمد و سوره پنج قنوت می‌گیریم و در رکعت دوم بعد از حمد و سوره چهار قنوت باید بگیریم و در قنوت دعای مخصوص عید را می‌خوانیم.

فصل نهم

احکام مسجد

حضرت محمد (صلی الله علیه و آله)
می فرمایند:

هر شخصی که به مسجد می رود،
فرشته‌ها برای هر قدم او ده ثواب
می نویسند.

احکام مسجد ۱- مستحب است که با بدن و لباس تمیز به مسجد

برویم و عطر بزنیم.

احکام مسجد ۲_ نجس کردن مسجد و حرم امام‌های معصوم (علیهم‌السلام)، حرام است و اگر نجس شد باید زود آن را پاک کنیم.

احکام مسجد ۳_ خارج کردن وسایل، حرام است مانند فرش، ظرف، مهر، تسبیح، قرآن

احکام مسجد ۴_ شخص جُنُب نباید به مسجد برود.

احکام مسجد ۵_ خوابیدن، غذا خوردن، خرید و فروش کردن در مسجد مکروه است.

احکام مسجد ۶_ رفتن به مسجد با پای کثیف و جورابی که بوی بد می‌دهد که دیگران اذیت می‌شوند، مکروه است.

احکام مسجد ۷_ نمازخانه، حسینیه، مهدیه، تکیه مانند مسجد نیست مثلاً خوابیدن در حسینیه مکروه نیست و رفتن شخص جُنُب به آنجا اشکال ندارد.

احکام مسجد ۸_ مستحب است نماز را در مسجد بخوانیم و بهترین مسجدها به ترتیب زیر می‌باشند:

اول: مسجد الحرام (مکه)

دوم: مسجد النبی (مدینه)

سوم: مسجد کوفه (کوفه)

چهارم: مسجد بیت المقدس (فلسطین)

پنجم: مسجد جامع (همه شهرها)

ششم: مسجد نزدیک خانه

هفتم: مسجد بازار

احکام مسجد ۹_ نماز خواندن در مسجدی که بیشتر وقت‌ها خالی است و مردم کمتر به آن مسجد می‌روند، ثواب زیادی دارد.

فصل دهم

روژه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

ای مردم مومن برای اینکه انسان
های خوبی شوید، روزه گرفتن
برای شما واجب شد مثل آنکه
برای مردم قبل از شما هم واجب
بود.

سوره بقره، آیه ۱۸۳

روزه ۱_ روزی که شک داریم روز اول ماه رمضان است یا نه، روزه گرفتن آن روز واجب نیست.

روزه ۲_ روزی که شک داریم روز اول ماه رمضان است یا نه، نباید به نیت ماه رمضان روزه بگیریم، ولی می‌توانیم به نیت روزه قضا یا روزه مستحبی، روزه بگیریم.

روزه ۳- روزی که شک داریم روز اول ماه رمضان است یا نه، اگر روزه بگیریم و بعد معلوم شود، روز اول ماه رمضان بوده، روزه اول ماه رمضان حساب می‌شود.

روزه ۴- روزی که شک داریم روز اول ماه رمضان است یا نه، اگر روزه نگیریم و بعد معلوم شود، روز اول ماه رمضان بوده، باید بعد از ماه رمضان قضای آن روزه را بگیریم ولی کفاره^۱ لازم نیست.

روزه ۵- روزه گرفتن در ماه رمضان واجب است و اگر شخصی روزه نگیرد، گناه کرده و باید توبه کند و روزه‌هایی که نگرفته است را قضا کند و کفاره آن روزها را بدهد.

کارهایی که وقتی روزه هستیم نباید انجام بدهیم:

روزه ۶- شخصی که روزه می‌گیرد، باید نیت کند که از اذان صبح تا اذان مغرب کارهای زیر را انجام ندهد؛

۱. خوردن و آشامیدن

۲. اِستمناء

۳. دروغ گفتن از طرف خدا و چهارده معصوم

۴. خاک و غبار خیلی زیاد در گلو رفتن

۵. سر زیر آب کردن

یک: خوردن و آشامیدن

روزه ۷- شخصی که روزه است، اگر حواسش نباشد و چیزی بخورد، روزه او باطل نمی‌شود.

۱. صفحه ۱۳۸ "کفاره" نگاه کنید.

روزه ۸- موقع سحری خوردن بهتر است که چند دقیقه قبل از اذان صبح، چیزی نخوریم.

روزه ۹- اگر موقع سحری خوردن، بفهمیم که اذان می‌گوید، باید غذا و هر چیزی که در دهان مانده است را از دهان خارج کنیم.

روزه ۱۰- وقتی روزه هستیم، غذایی که بین دندان‌ها مانده است را نباید بخوریم.

روزه ۱۱- شخصی که روزه است، اگر خلط بینی یا سینه وارد دهان او نشود می‌تواند قورت بدهد و روزه باطل نمی‌شود و اگر وارد دهان بشود، نباید آن را قورت بدهد.

روزه ۱۲- اگر داخل گوش یا چشم قطره ریخته شود و به حلق نرسد، روزه باطل نمی‌شود.

روزه ۱۳- شخصی که غذا درست می‌کند، برای اینکه مزه‌ی غذا را بفهمد، اگر مقدار خیلی کمی از غذا را در دهان خودش بریزد، ولی قورت ندهد و بیرون بریزد، روزه او صحیح است.

روزه ۱۴- اگر موقع کشیدن یا پُر کردن دندان، آب یا خون وارد گلو نشود، روزه باطل نمی‌شود ولی اگر آب یا خون وارد گلو شود، روزه باطل است.

روزه ۱۵- شخصی که روزه است، اگر استفراغ کرد، نباید چیزی که در دهانش می‌آید را قورت بدهد.

روزه ۱۶- شخصی که روزه گرفته، اگر به وسیله آندوسکوپی، از معده عکس برداری کند، روزه او باطل می‌شود.

دو: استمنا

روزه ۱۷- شخصی که روزه است، اگر استمنا کند یعنی با آلت تناسلی خودش بازی کند و منی از او خارج شود، گناه بزرگی انجام داده است و روزه او باطل می‌شود.

سه: دروغ گفتن از طرف خدا و ۱۴ معصوم (علیهم السلام)

روزه ۱۸- شخصی که روزه است، اگر از طرف خدا یا چهارده معصوم (علیهم السلام) حرفی بزند یا بنویسد، اما خدا یا چهارده معصوم (علیهم السلام) آن حرف را نزده باشند، روزه او باطل می‌شود.

چهار: خاک و غبار خیلی زیاد به گلو رفتن

روزه ۱۹_ اگر آرد یا سیمان و گچ و یا خاک در هوا پخش شود و به گلو برسد، روزه باطل می‌شود.

روزه ۲۰_ دود سیگار، قلیان، تریاک و مواد مُخَدِّر روزه را باطل می‌کند.

پنج: سر زیر آب بُردن

روزه ۲۱_ شخصی که روزه است، اگر همه‌ی سرش را زیر آب ببرد، روزه او باطل می‌شود مانند استخر

روزه ۲۲- شخصی که روزه است، اگر حمام برود یا با ظرف، بر سر خود آب بریزد، روزه او باطل نمی‌شود.

چند مسئله درباره غسل‌های واجب در ماه رمضان

روزه ۲۳- شخصی که قبل از سحری خوردن، جُنُب شده است، باید قبل از اذان صبح غسل کند و اگر برای غسل کردن وقت نداشته باشد، باید به جای غسل، تیمم کند و برای نماز صبح غسل کند.

روزه ۲۴- شخصی که در شب جُنُب شده است، اگر مطمئن باشد که قبل از اذان صبح برای غسل بیدار نمی‌شود ولی بعد از اذان صبح بیدار شود، روزه او صحیح است.

روزه ۲۵- شخصی که در شب جُنُب شده است و مطمئن باشد که قبل از اذان صبح برای غسل بیدار نمی‌شود اگر بخواهد و بعد از اذان صبح بیدار شود، روزه او باطل است اما تا شب باید روزه را ادامه بدهد و نباید چیزی بخورد و بعد از ماه رمضان باید آن روز را قضا کند.

روزه ۲۶- اگر شخصی بعد از اذان صبح بیدار شود و بفهمد که در خواب جُنُب شده است، روزه او صحیح است.

روزه ۲۷- شخصی که روزه است، اگر در روز بخواهد و در خواب جُنُب شود، روزه او صحیح است.

روزه ۲۸- شخصی که مثلاً معلول جسمی است و نمی‌تواند خودش تیمم یا غسل انجام دهد، اگر ممکن است و وقت نماز باقی باشد، باید از یک نفر دیگر کمک بگیرد و اگر نمی‌تواند از شخص دیگری کمک بگیرد، بدون تیمم و غسل روزه بگیرد.

افرادی که نباید روزه بگیرند:

اول: شخصی که به مسافرت^۱ رفته است.

روزه ۲۹- شخصی که با شرایط زیر به مسافرت می‌رود، نباید روزه بگیرد

یک: قبل از اذان ظهر، ۲۲ کیلومتر یا بیشتر از شهر خارج شود و برگشت او ۲۲ کیلومتر یا بیشتر باشد.

روزه ۳۰- شخصی که بعد از اذان ظهر به مسافرت می‌رود، نباید روزه خود را بخورد.

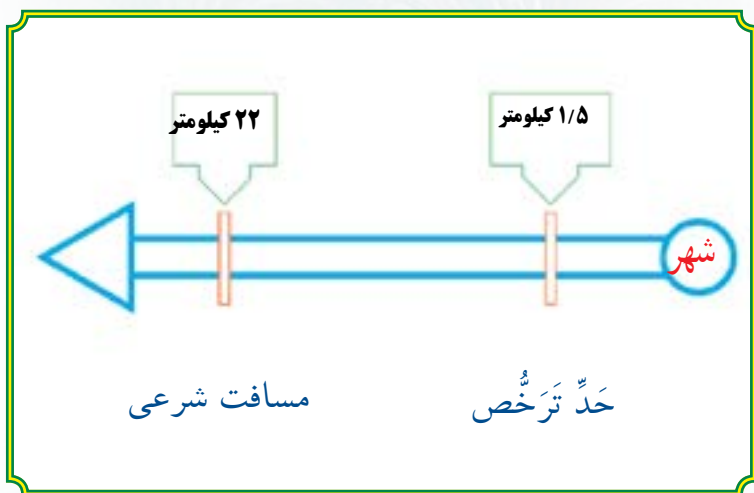
دو: موقع حرکت باید بداند که می‌خواهد ۲۲ کیلومتر از شهر خارج شود.

۱. صفحه ۱۶۴، نماز ۱۳۲ تا نماز ۱۴۴ "شرایط مسافر" نگاه کنید.

سه: از حدِّ تَرخُّص خارج شود.

حدِّ تَرخُّص یعنی موقعی که از شهر خارج می‌شود، به جایی برسد که دیوار خانه‌های شهر دیده نمی‌شود یا صدای اذان شهر را نمی‌شنود، که باید تقریباً یک و نیم کیلومتر از شهر خارج شود.

روزه ۳۱_ شخصی که می‌خواهد به مسافرت برود تا وقتی که به حدِّ تَرخُّص نرسیده است، نباید روزه خود را بخورد، مثلاً نمی‌تواند در خانه صبحانه بخورد و بعد حرکت کند.

روزه ۳۲_ شخصی که می‌خواهد قبل از ظهر، ۲۲ کیلومتر یا بیشتر از شهر خارج شود وقتی که از حدِّ تَرخُّص گذشت، می‌تواند روزه خود را بخورد.

روزه ۳۳_ شخصی که می‌داند کمتر از ۲۲ کیلومتر از شهر خارج می‌شود نباید روزه خود را بخورد.

روزه ۳۴_ شخصی که از مسافرت برمی‌گردد، اگر از اذان صبح هیچ چیزی نخورد و قبل از اذان ظهر به شهر خودش برسد، باید روزه بگیرد.

روزه ۳۵_ اگر مسافر قبل از اذان ظهر به شهر خود برسد و در مسافرت چیزی خورده باشد، نمی‌تواند آن روز را روزه بگیرد.

روزه ۳۶_ شخصی که مثلاً صبح به مسافرت رفته ولی قبل از اذان ظهر به شهر خود برگردد، اگر در مسافرت چیزی نخورده باشد، باید آن روز را روزه بگیرد.

چهار: سفر رفتن حرام نباشد.

پنج: کار او مسافرت نباشد.

روزه ۳۷_ شخصی که کار او مسافرت است باید در سفر روزه بگیرد؛ مانند راننده اتوبوس یا کامیون

روزه ۳۸_ شخصی که محل کارش در جایی است و باید برای رفتن به آنجا هر روز بیشتر از ۲۲ کیلومتر سفر کند، باید هر روز، روزه بگیرد؛ مانند کارگر، کارمند، معلم و مأمور دولت.

روزه ۳۹_ شخصی که مسافرت رفته اگر تصمیم داشته باشد که ده روز کامل یا بیشتر در جایی بماند، باید روزه بگیرد.

روزه ۴۰_ شخصی که مثلاً در شهری به دنیا آمده و مدتی در آنجا زندگی کرده ولی الآن در شهر دیگری زندگی می‌کند و اصلاً نمی‌خواهد به شهر قبلی برگردد، اگر کمتر از ده روز در آنجا می‌ماند نباید روزه بگیرد.

دوم: شخصی که بیمار است

روزه ۴۱- بیماری که روزه گرفتن برای او ضرر دارد، نباید روزه بگیرد.

روزه ۴۲- شخصی که باید ۷۵۰ گرم گندم (فدیه) بدهد، باید ۷۵۰ گرم گندم یا پول آن را به فقیر بدهد تا آن فقیر از طرف او برای خودش نان بخرد و باید مطمئن باشد که فقیر این کار را انجام می‌دهد.^۱

روزه ۴۳- شخصی که مثلاً سه سال بیمار باشد ولی بعد از سه سال، قبل از ماه رمضان خوب شود، باید به جای دو سال اول، برای هر روز ۷۵۰ گرم گندم یا نان^۲ (فدیه) به فقیر بدهد و لازم نیست قضای آن دو سال را بگیرد و به جای سال سوم، فقط قضای روزه را بگیرد و لازم نیست فدیه بدهد.

۱. به این کار فدیه می‌گویند.

۲. برای هر یک سال ۲۲/۵ کیلو گندم یا نان و برای هر دو سال چهار و پنج کیلو گندم یا نان بدهد.

چند مسئله:

روزه ۴۴- اگر شخصی حواسش نباشد که روزه است و یکی از کارهایی که روزه را باطل می‌کند، انجام دهد، اشکال ندارد و روزه او صحیح است.

روزه ۴۵- شخصی که روزه نمی‌گیرد، مانند شخصی که مسافر یا بیمار است به احترام ماه رمضان در مقابل مردم، نباید چیزی بخورند.

قضای روزه

روزه ۴۶- شخصی که در ماه رمضان مسافر یا بیمار بوده و روزه نگرفته، باید تا ماه رمضان سال بعد قضای آن روزه‌ها را بگیرد و اگر قضا نکند، باید بعداً قضا کند و برای هر روز ۷۵۰ گرم گندم یا نان^۱ (فدیه) به فقیر بدهد.

روزه ۴۷- شخصی که روزه قضا بدهکار است، بهتر است در جایی یادداشت کند تا فراموش نکند و اگر نمی‌داند چند روز، روزه بدهکار است، کمترین مقداری که مطمئن است، کافی است، مثلاً نمی‌داند سه یا چهار یا پنج روز روزه نگرفته است، اگر سه روز، روزه بگیرد، کافی است.

روزه ۴۸- شخصی که روزه بدهکار است، نباید روزه مستحبی بگیرد.

روزه ۴۹- هیچ شخصی نباید روزه قضای شخص دیگری که زنده است را بگیرد حتی اگر آن شخص پیر یا بیمار باشد.

۱. به صفحه ۱۳۶، روزه ۴۲ «فدیه» نگاه کنید.

روزه ۵۰- اگر شخصی بیمار بوده و نماز و روزه بدهکار باشد و بمیرد، واجب است پسر بزرگ ترش نمازهای قضای او را بخواند و قضای روزه‌های او را بگیرد یا به شخص دیگری پول بدهد تا آن شخص از طرف او، نمازهای قضا را بخواند و قضای روزه‌های او را بگیرد.

روزه ۵۱- انسان می‌تواند به جای شخصی که مُرده است، روزه‌های قضای او را بگیرد.

کفاره

کفاره مانند جریمه است، مثلاً باید شصت روز (دو ماه)، روزه بگیرد، یا به شصت فقیر غذا بدهد.

روزه ۵۲- شخصی که در ماه رمضان می‌داند باید روزه بگیرد ولی عمداً روزه نگیرد، یعنی کاری انجام دهد که روزه را باطل می‌کند، باید قضای روزه را بگیرد و برای هر روز، کفاره بدهد.

روزه ۵۳- شخصی که در ماه رمضان روزه‌اش را باطل کند، مثلاً در روز چیزی بخورد، باید قضای روزه را بگیرد و کفاره بدهد یعنی شصت روز، روزه بگیرد، یا به شصت فقیر غذا بدهد.

روزه ۵۴- شخصی که می‌خواهد شصت روز روزه بگیرد، باید سی و یک روز اول را پشت سر هم روزه بگیرد ولی بیست و نه روز دوم لازم نیست پشت سر هم باشد.

روزه ۵۵- هر شخصی باید خودش کفاره خودش را بدهد، مثلاً پدر واجب نیست کفاره فرزند یا همسر خودش را بدهد.

روزه ۵۶- کفاره را باید به فقیر بدهیم.

روزه ۵۷- کفاره را نباید به پدر و مادر یا همسر و فرزندان بدهیم، اما می‌توانیم به فامیل یا همسایه‌هایی که فقیر هستند بدهیم.

روزه ۵۸- کفاره را نمی‌توانیم برای ساختن مسجد، حسینیه و مدرسه و مانند این‌ها بدهیم.

روزه ۵۹- شخصی که روزه قضای رمضان گرفته، اگر بعد از اذان ظهر حواسش باشد و عمداً روزه‌اش را باطل کند، باید کفاره بدهد یعنی به ده فقیر غذا بدهد و اگر نمیتواند به ده فقیر غذا بدهد، باید سه روز پشت سر هم، روزه بگیرد.

روزه‌های دیگر

روزه ۶۰- اگر شخصی نذر کند^۱ مثلاً بگوید: اگر خدا دعای من را قبول کند و حاجت من را بدهد، من روز عید غدیر روزه می‌گیرم، اگر خدا حاجت او را داد، واجب است روز عید غدیر روزه بگیرد.

روزه ۶۱- بعضی از روزها، روزه گرفتن مستحب است و ثواب خیلی زیادی دارد مانند روز عید غدیر، ولادت حضرت محمد (صلی‌الله‌علیه‌وآله) روز مَبْعَث، روز سیزده رجب یعنی ولادت امام علی علیه‌السلام، روز نیمه شعبان، پنجشنبه‌ها.

روزه ۶۲- شخصی که روزه مستحب گرفته است، هر وقت خواست، می‌تواند روزه‌اش را باطل کند و گناه ندارد.

روزه ۶۳- شخصی که روزه مستحب گرفته است، اگر به او چیزی بدهند که بخورد، بهتر است قبول کند و بخورد.

روزه ۶۴- بعضی از روزها روزه گرفتن گناه دارد و باطل است، مانند روزه گرفتن در روز عید فطر، عید قربان و اگر روزه گرفتن برای بدن ضرر داشته باشد.

عید فطر

روزه ۶۵- هر وقت انسان مطمئن شود که روز عید فطر شده است، نباید روزه بگیرد.

روزه ۶۶- زکات فطره بر هر انسانی واجب است، حتی اگر شخصی در ماه رمضان روزه نگرفته باشد

روزه ۶۷- خوب است از شب عید فطر زکات فطره را کنار بگذاریم ولی باید قبل از نماز عید فطر، آن را به فقیر بدهیم.

روزه ۶۸- مقدار زکات فطره برای هر نفر، سه کیلو گندم یا برنج و یا پول آن است که فقط سرپرست خانواده باید آن را به فقیر بدهد و بقیه افراد خانواده نباید زکات فطره بدهند. مثلاً خانواده‌ای که پنج نفر است، سرپرست خانواده باید پانزده کیلو گندم یا برنج یا پول آن را به فقیر بدهد.

روزه ۶۹- شخصی که فقیر است، واجب نیست زکات فطره بدهد.

روزه ۷۰- شخصی که درآمد او کمتر از خرج زندگی او باشد، فقیر است مثلاً هر ماه یک میلیون تومان حقوق می‌گیرد اما هزینه‌های زندگی او بیشتر از یک میلیون است.

روزه ۷۱- شخصی که سید است و می‌خواهد زکات فطره بدهد، می‌تواند به همه فقیرها زکات فطره بدهد، اما شخصی که سید نیست، فقط باید به فقیرهایی که سید نیستند زکات فطره بدهد.

روزه ۷۲- زکات فطره را نمی‌شود به پدر و مادر یا همسر و فرزندان داد.

فصل یازدهم

اعتکاف

اعتکاف یعنی سه روز در مسجد بمانیم و هر روز، روزه بگیریم و عبادت کنیم و از مسجد بیرون نرویم.

اعتکاف ۱- شخصی که نمی‌تواند روزه بگیرد، نباید اعتکاف انجام دهد.

اعتکاف ۲- شخصی که روزه قضا بدهکار است، باید در اعتکاف به نیت روزه قضا، روزه بگیرد.

کارهایی که اعتکاف را باطل می‌کند:

اعتکاف ۳_ کارهای زیر اعتکاف را باطل می‌کند:

اول: اگر روزه باطل شود.

دوم: اگر برای کاری که مهم نیست، از مسجد خارج شود.

سوم: اگر با شخصی دعوا کند.

چهارم: اگر چیزی بخرد یا بفروشد.

(حتی مانند خرید شارژ تلفن همراه)

پنجم: اگر گیاهان یا گل‌های خوشبو را بو کند.

اعتکاف ۴_ اگر شخصی در خواب جُنُب شود باید زود از مسجد خارج شود و غسل جنابت انجام دهد و برگردد و اعتکاف او صحیح است.

اعتکاف ۵_ مسافر نمی‌تواند اعتکاف انجام دهد.

اعتکاف ۶_ شخصی که اعتکاف انجام می‌دهد، می‌تواند روز اول و روز دوم اعتکاف خود را باطل کند، اما بعد از اذان مغرب روز دوم، باطل کردن اعتکاف حرام است.

فصل دوازدهم

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ
اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا

واجب است افرادی که پول دارند
و می توانند، به زیارت خانه خدا
بروند

آیه ۹۷ سوره آل عمران

زیارت خانه خدا دو نوع است:

اول: واجب

(که به آن حج تمتع می گویند)

حج ۱- شخصی که پول سفر حج دارد و می تواند به مکه برود،
واجب است یک بار، به مکه برود.

دوم: مستحب

(که به آن عُمَرَه می‌گویند)

شخصی که پول سفر حج واجب را ندارد، مستحب است که عُمَرَه انجام دهد.

حج ۲- برای رفتن به حج، واجب نیست پول قرض گرفته شود.

حج ۳- حج واجب فقط در ماه ذی‌الحجه انجام می‌شود.

حج ۴- عُمَرَه در همه ماه‌های سال انجام می‌شود.

کارهای واجب در حج

حج ۵- برای انجام حج واجب باید این کارها را انجام دهد:

اول: از مسجد مخصوص مانند : مسجد شجره لباس احرام

پوشد.

حج

دوم: هفت بار دور خانه خدا طواف کند.

سوم: دو رکعت نماز طواف بخواند.

چهارم: سعی انجام بدهد،

یعنی بین دو کوه صفا و مروه هفت بار راه برود.

پنجم: مقداری از ناخن یا موی سر را قیچی کند و لباس احرام را در بیاورد و لباس خودش را بپوشد.^۱

۱. به این کار تقصیر می‌گویند.

ششم: در مکه دوباره لباس احرام بپوشد.

هفتم: روز نهم ماه ذی الحجه یعنی روز عرفه، در جایی به نام عَرَفَات تا اذان مغرب بماند.

هشتم: بعد از اذان مغرب، در جایی به نام مَشْعَرَتا طلوع آفتاب بماند.

نهم: روز دهم ماه ذی الحجه، کارهای عید قربان را انجام دهد.

یعنی روز عید قربان، در جایی به نام مِنّا، هفت عدد سنگ به ستون شیطان بزند و بعد گوسفند قربانی کند و بعد، مردها تمام موهای سر را بتراشند^۱ و خانم‌ها مقداری از موهای سر را کوتاه کنند و لباس احرام را عوض کنند و لباس خود را بپوشند.

۱. به این کار خَلْق می‌گویند.

دهم: کارهای شب و روز یازدهم و دوازدهم را انجام دهد.

یعنی دو شب (شب یازدهم و شب دوازدهم) در منا بماند و روز یازدهم و دوازدهم، هر دو روز، بیست و یک عدد سنگ به ستون‌های شیطان بزند و روز دوازدهم تا اذان ظهر در منا بماند.

یازدهم: ظهر روز دوازدهم به مکه برود و هفت بار دور خانه خدا طواف کند.

دوازدهم: دو رکعت نماز طواف بخواند.

سیزدهم: سعی انجام دهد.

یعنی بین دو کوه صفا و مروه هفت بار راه برود.

چهاردهم: هفت بار دور خانه خدا طواف کند.

پانزدهم: دو رکعت نماز طواف بخواند.

کارهای حرام، بعد از پوشیدن لباس سفید احرام

حج ۶- شخصی که لباس احرام می‌پوشد، تقریباً سه روز، نباید کارهای زیر را انجام دهد و اگر انجام دهد، باید کفاره بدهد:

اول: جایی که سقف دارد یا سایه است، نرود.

دوم: عطر و مسواک نزنند و به آینه نگاه نکنند.

سوم: کفش نپوشد و به جای آن، دمپایی مخصوص حج بپوشد.

چهارم: هیچ حیوانی حتی پشه و مگس را نکشد.

پنجم: بدنش را نخاراند.

ششم: مرد، لباسی که با نخ و سوزن دوخته شده است را نپوشد.

هفتم: زن آرایش نکند.

هشتم: آرایشگاه و سلمانی نرود و ناخن‌هایش را نگیرد و موهای بدنش را نزند.

نهم: انگشتر زینتی و زیورآلات نپوشد.

دهم: پُمداد و کِرم به بدن نزند.

یازدهم: دعوا نکند.

دوازدهم: قسم نخورد.

فصل سیزدهم

خمس

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ

بدانید هر غنیمت و سودی که به دست آورید، خمس آن برای خداست و برای پیامبر و برای خانواده پیامبر و یتیم‌ها و فقیرها و اشخاصی که در سفر بی پول شده‌اند.

سوره انفال/آیه ۴۱

پرداخت کردن خمس مانند نماز و روزه واجب است و به زندگی انسان برکت می‌دهد.

خمس ۱- چیزی که از هزینه انسان در یک سال، اضافه آمده باشد، باید خمس (یعنی یک پنجم) آن را به مرجع تقلید یا نماینده او پرداخت کند. مثلاً اگر شخصی در یک سال ده میلیون تومان به دست آورده باشد و هشت میلیون تومان از آن را استفاده کرده و دو میلیون باقی مانده باشد، باید یک پنجم آن دو میلیون را یعنی چهارصد هزار تومان خمس بدهد.

خمس ۲_ خمسی که به مرجع تقلید پرداخت می شود به دو بخش تقسیم می شود و مرجع تقلید نصف آن را به سادات فقیر می دهد و نصف دیگر آن که برای امام زمان (علیه السلام) است در راه دین هزینه می کند مثلاً برای کمک به انسان های مومن سیل زده یا زلزله زده و یا ساخت مسجد و تبلیغ دین، هزینه می کند.

فصل چهاردهم

زکات

زکات از کارهای واجب دین است و مانند خمس، مال انسان را پاک و بابرکت می‌کند.

زکات ۱- زکات برای کشاورز و دامدار بعضی مواقع ها واجب می‌شود.

زکات ۲- زکات را می‌توانند به فقیر شیعه بدهند یا در کارهای خیر مانند مسجد و حسینیه و مدرسه خرج کنند.

فصل پانزدهم

آمر به معروف و نهی از منکر

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ

مردان و زنان با ایمان، دوست یکدیگرند،

يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

امر به معروف و نهی از منکر می کنند.

سوره توبه، آیه ۷۱

امر به معروف یعنی دعوت کردن مردم به کارهای خوب مانند نماز و روزه

نهی از منکر یعنی سفارش کردن به اینکه مردم کارهای بد مانند دزدی و دروغ و... انجام ندهند.

امر به معروف و نهی از منکر از کارهای خیلی مهم در دین اسلام است که همه پیامبران و امامان برای همین کار از طرف خدا فرستاده شده اند.

امر به معروف ۱_ اگر فهمیدیم شخصی کار واجبی را انجام نمی دهد یا کار گناهی می کند، باید با اخلاق و رفتار خوب او را امر به معروف و نهی از منکر کنیم و نباید کاری کنیم که رفتارش بدتر شود.

امر به معروف ۲- اگر انسان ببیند شخصی مانند همسر یا فرزندان یا برادر و خواهر یا دوست او گناه می‌کند مثلاً غیبت می‌کند، لازم است به او بگوید کار تو گناه است و انجام نده، یا مثلاً اگر ببیند او نماز نمی‌خواند لازم است به او سفارش کند که نماز بخواند.

امر به معروف ۳- انسان نباید در زندگی خصوصی افراد فضولی کند تا ببیند گناه می‌کنند یا نه، مثلاً بدون اجازه گوشی او را ببیند یا در خانه او جستجو کند، چون این کار حرام است.

امر به معروف ۴- بعضی از گناه‌ها بزرگ‌تر از بقیه گناه‌ها هستند که به آن‌ها گناهان کبیره می‌گویند؛ همه ما باید آن گناه‌های بزرگ را بشناسیم و مواظب باشیم تا خودمان و دوستانمان آن‌ها را انجام ندهند.

چند نمونه از گناه‌های بزرگ که نباید آن‌ها را انجام داد:

۱. کافر شدن^۱
۲. شرک (اعتقاد به چند خدا)
۳. ناامیدی از رحمت خدا
۴. قسم دروغ
۵. نماز نخواندن
۶. ربا و نزول (گرفتن سود حرام)
۷. اسراف
۸. شراب
۹. ظلم به مردم
۱۰. اذیت پدر و مادر
۱۱. دزدی
۱۲. استِمناء^۲
۱۳. کلاه گذاشتن سر مردم
۱۴. تهمت
۱۵. غیبت
۱۶. شایعه (پخش کردن خبر دروغ)

۱. صفحه ۲۹ "نجس‌ها ۲۴" نگاه کنید.

۲. صفحه ۱۳۰ "روژه ۱۷" نگاه کنید.

فصل شانزدهم

کار و خرید و فروش

کار کردن و زحمت کشیدن برای درآمد و به دست آوردن پولِ حلال، عبادت است و ثواب دارد.

کار و خرید و فروش ۱- مردی که زن و فرزند دارد واجب است برای تهیه هزینه زندگی خانواده، کار کند.

کار و خرید و فروش ۲- خرید و فروش شراب و سگ زینتی (خانگی) حرام است، اما خرید و فروش سگ نگهبان اشکال ندارد.

کار و خرید و فروش ۳- شخصی که در بازار، خرید و فروش می‌کند باید احکام خرید و فروش را خوب یاد بگیرد.

کار و خرید و فروش ۴_ بعضی از چیزهایی که خرید و فروش آنها حرام و باطل است:

۱. شراب

۲. سگ

۳. وسایل قمار (مانند: تخته نرد، پاسور)

۴. طلائی که مخصوص مرد ساخته شده باشد.

۵. فیلم و عکس هایی که شهوت می آورد.

کار و خرید و فروش ۵_ پول و درآمد از راه قماربازی و شرط بندی و ربا، حرام است.

کار و خرید و فروش ۶_ کمفروشی حرام است، مثلاً فروشنده پول ده کیلو برنج را بگیرد اما به جای ده کیلو برنج، نه کیلو برنج بدهد.

کار و خرید و فروش ۷_ کلاهبرداری و گول زدن در خرید و فروش حرام است مثلاً میوه های بزرگ و قشنگ و سالم را به مشتری نشان بدهد ولی از میوه های بد و خراب به او بفروشد.

کار و خرید و فروش ۸_ اگر یک نفر، شخصی را مجبور کند که چیزی را بفروشد یا بخرد و او راضی نباشد، خرید و فروش باطل است.

فصل هفدهم

قرض و ربا

قرض دادن خیلی ثواب دارد حتی ثواب آن از صدقه دادن بیشتر است و مانند قرض دادن به خدا است.

ربا در اسلام حرام است و از گناه‌های بسیار بزرگ است و به گفته قرآن، ربا جنگیدن با خدا است.

قرض و ربا ۱- اگر شخصی یک میلیون تومان قرض بدهد و بگوید ماه بعد مثلاً یک میلیون و پنجاه هزار تومان باید به من برگردانی، این کار ربا و حرام است.

قرض و ربا ۲- اگر شخصی پول به شخص دیگری بدهد و بگوید با این پول من کار کن و هر مقدار سود که به دست آوردی با هم شریک هستیم، اشکالی ندارد.

مثل اینکه بگوید: من ده میلیون تومان به تو می‌دهم تا با آن کار کنی و به صورت درصدی سود را تقسیم کنیم، (مثلاً پنجاه درصد سود برای من و پنجاه درصد سود برای تو) این کار اشکال ندارد.

قرض و ربا ۳- شخصی که پول قرض می‌دهد نباید برای پولی که قرض داده سود بگیرد؛ ولی مستحب است شخصی که قرض گرفته، هدیه‌ای به او بدهد یا مقداری پول روی پول او اضافه کند.

قرض و ربا ۴- اگر قیمت نقدی یک جنس کمتر باشد و قیمت اقساطی آن بیشتر باشد ربا نیست و اشکال ندارد مثلاً قیمت نقدی فرش یک میلیون و قیمت اقساطی آن یک میلیون و دویست هزار تومان باشد.

قرض و ربا ۵- اگر شخصی بداند که ربا حرام است و سود ربا از دیگران گرفته، این پول مال او نیست و باید به آنان برگرداند.

فصل هجدهم

نقد و نسیه

نسیه یعنی مشتری الآن جنس را بگیرد و پول آن را بعداً بدهد.

نقد و نسیه ۱_ در نسیه باید زمان پول دادن مشخص شود.

نقد و نسیه ۲_ فروشنده وقتی جنس را نسیه می‌فروشد می‌تواند مقداری گران‌تر بفروشد مثلاً قیمت نقدی ماشین که پنجاه میلیون است را با قیمت اقساطی شصت میلیون تومان بفروشد.

نقد و نسیه ۳_ پیش‌فروش صحیح است مثلاً مشتری الآن پول بدهد و بعد از مدتی جنس را از فروشنده بگیرد مثلاً مشتری پول بدهد و برای خرید خودرو ثبت‌نام کند و بعد از چند ماه خودرو را تحویل بگیرد.

نقد و نسیه ۴_ اگر فروشنده کلاه‌برداری کرده باشد و مشتری را گول زده باشد، مشتری می‌تواند جنس را به او پس بدهد و فروشنده باید آن را پس بگیرد و پول را به مشتری پس بدهد.

نقد و نسیه ۵_ اگر موقع خرید، جنس خراب بوده و مشتری متوجه نشده باشد او می‌تواند آن را به فروشنده پس بدهد و فروشنده باید آن را پس بگیرد و مبلغ جنس را به مشتری پس بدهد.

فصل نوزدهم

غصب

غصب یعنی برداشتن و بردن یا استفاده کردن از مال دیگران، بدون اجازه و رضایت آن‌ها، مانند دزدی کردن.

غصب ۱- اگر شخصی بدون اجازه وارد خانه یا زمین شخص دیگری شده باشد، غصب کرده و باید زود از آن جا خارج شود.

غصب ۲- اگر شخصی مقداری پول قرض گرفته است و زمان پس دادن آن پول رسیده، و می‌تواند پول را به صاحبش پس بدهد ولی ندهد، غصب کرده و گناه بزرگی انجام داده است مگر اینکه توانایی پرداخت نداشته باشد.

غصب ۳- اگر شخصی چیزی را دزدیده یا غصب کرده باید توبه کند و آن را به صاحبش برگرداند و از او حلالیت بخواهد تا او را ببخشد.

غصب ۴- اگر چیزی را که غصب کرده، خراب شود باید آن را مثل اول درست کند و به صاحبش بدهد و اگر درست نمی‌شود، مثل آن را بخرد و صاحب آن را راضی کند.

فصل بیستم

پول یا مال پیدا شده

پول یا مال پیدا شده ۱- اگر پول یا چیز دیگر پیدا کنیم و صاحب آن را بشناسیم یا آدرس و تلفن داشته باشد باید آن را به صاحبش بدهیم.

پول یا مال پیدا شده ۲- اگر پول یا چیز دیگری پیدا کنیم که نشانه نداشته باشد و قیمت آن کمتر از ۵۰۲ گرم نقره (تقریباً ده هزار تومان)^۱ باشد، می‌توانیم آن را برای خودمان برداریم؛ ولی اگر صاحب آن را می‌شناسیم باید به صاحبش بدهیم.

۱. در بهار سال ۱۳۹۸

پول یا مال پیدا شده ۳_ اگر پولی یا چیزی که پیدا کرده‌ایم قیمت آن بیشتر از ۵/۲ گرم نقره باشد (تقریباً ده هزار تومان)^۱ باید اعلان کنیم تا صاحب آن پیدا شود و باید یک سال صبر کنیم و بعد از یک سال اگر صاحب آن پیدا نشد آن را از طرف صاحبش صدقه بدهیم یا آن را برای صاحبش نگهداری کنیم.

پول یا مال پیدا شده ۴_ اگر مطمئن باشد که صاحب مال پیدا نمی‌شود لازم نیست آن را اعلان کند و لازم نیست یک سال صبر کند.

فصل بیست و یکم

خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

خوردنی و آشامیدنی ۱_ هر مسلمانی وظیفه دارد فقط از خوردنی‌ها و آشامیدنی‌های حلال استفاده کند.

حیوان‌های حلال گوشت

اول: چهارپایانی که گوشت آن‌ها حلال است:

گاو

گوسفند

بز

گاو میش

آهو

شتر

بوفالو

گورخر

اسب

گوزن

دوم: پرنده‌هایی که گوشت آن‌ها حلال است:

بوقلمون

مورغ

خروس

کبک

کبوتر

شتر مرغ

فَرَقَاوُل

اَرَدک

بِلْدَرَجین

کَنجَشک

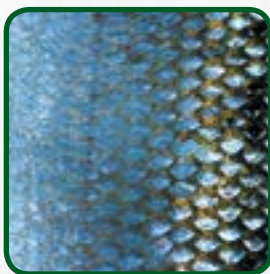

قَمَری

سوم: حیوان‌های دریایی که خوردن گوشت آن‌ها حلال است:

خوردنی و آشامیدنی ۲_ خوردن همه ماهی‌هایی که پولک دارند، حلال است.

خوردنی و آشامیدنی ۳_ خوردن میگو حلال است.

خوردنی و آشامیدنی ۴_ اگر ماهی خودش از آب بیرون افتاده باشد و مُرده باشد، حلال نیست.

خوردنی‌ها و آشامیدنی‌های حرام:

اول: حیوان‌های حرام‌گوشت

حیوان‌هایی که در خشکی زندگی می‌کنند و خوردن گوشت آن‌ها حرام است:

خوی

غراز

جوجه تیغی

مارمولک

روباه

خرگوش

لاک‌پشتی

موش

پرنده‌هایی که خوردن گوشت آن‌ها حرام است:

طوطی

کلاغ

طاووس

عقاب

خَفَّاش

حشره

حیوان‌های دریایی که خوردن گوشت آن‌ها حرام است:

خوردنی و آشامیدنی ۵_ خوردن حیوانهای دریایی مانند : کوسه، تمساح، لاک پشت، هشت پا، قورباغه، صدف، حلزون و همه ماهی‌هایی که پولک ندارند، حرام است.

قورباغه

مارماهی

خوردنی و آشامیدنی ۶_ خوردن انواع خرچنگ و لابستر حرام است.

دوم: خوردن و استفاده از چیزهایی که برای بدن ضرر زیاد دارد.
مانند قرص‌های روان‌گردان و مواد مُخَدِّر صنعتی مانند: شیشه،
کِراک، گُل...

سوم: انواع شراب و آب جو و الکل

خوردنی و آشامیدنی ۷_ نشستن در سفره‌ای که در آن شراب باشد، حرام است و اگر در جائی شراب می‌خورند، انسان باید از آنجا خارج شود، حتی اگر خودش شراب نخورد.

چهارم: خوردن پانزده قسمت از بدن حیوان حلال‌گوشت
حرام است که نام چند قسمت را می‌گوییم.

مانند:

۱. خون

۲. دُشول (غده‌ها)

۳. تخم (دُنبلان)

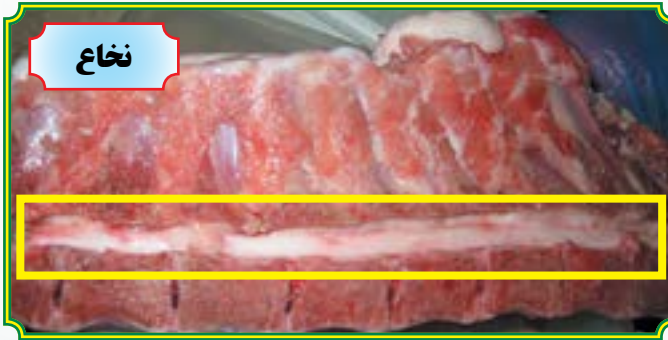

۴. غُدّه داخل مغز

۵. نُخاع (مغز حرام میان ستون فقرات کمر)

۶. زرد پی (پی که دو طرف ستون فقرات است)

۷. زهره دان

۸. سِپُرز (طَحال)

طَحال

۹. مَثانِه (قسمتی از بدن که ادرار در آن جمع می‌شود)

مَثانِه

۱۰. تَخْم چِشم

تَخْم چِشم

۱۱. غده‌ای که وسط سُم حیوان است.

پنجم: خوردن و آشامیدن چیزهایی که انسان‌ها خوردن آن‌ها را بد می‌دانند:

مانند خوردن خاک، بنزین، ناخن و آب کثیف.

خوردنی و آشامیدنی ۸_ خوردن مقدار کمی از خاک قبر امام حسین علیه‌السلام برای تبرک، شفا و سلامتی اشکال ندارد.

خوردنی و آشامیدنی ۹_ کارهایی که بهتر است موقع خوردن و آشامیدن انجام دهیم:

اول: دست‌ها را قبل و بعد از غذا بشوئیم

دوم: قبل از غذا خوردن، بسم‌الله بگوئیم و بعد از تمام شدن، الحمدلله بگوئیم.

سوم: با دست راست غذا بخوریم

چهارم: لقمه کوچک در دهان بگذاریم

پنجم: غذا را خوب بجوئیم

ششم: موقعی که سیر هستیم، غذا نخوریم

هفتم: پر خوری نکنیم

هشتم: سر سفره به غذا خوردن دیگران نگاه نکنیم

نهم: غذای داغ و نوشیدنی داغ نخوریم

دهم: در اول و آخر غذا خوردن، مقدار کمی نمک بخوریم

یازده: احترام نان و سفره را حفظ کنیم

دوازده: موقعی که آب می‌خوریم، در سه قسمت و با سه نفس بخوریم

سیزده: در روز، ایستاده آب بخوریم و در شب بنشینیم و آب بخوریم

چهارده: قبل از آب خوردن بسم‌الله بگوئیم

پانزده: بعد از آب خوردن به امام حسین علیه‌السلام سلام بدهیم و دشمنان امام حسین علیه‌السلام را لعنت کنیم.

فصل بیست و دوم

نذر

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ

(آدم‌های خوب) به نذر خود وفا می‌کنند.

آیه ۷ سوره انسان

جمله مخصوص نذر

نذر یعنی انسان یک کار خوب را که واجب نیست، برای خودش واجب کند و جمله مخصوص نذر را بخواند، یعنی بگوید: بر من واجب است که برای خدا، آن کار (یعنی آن نذر) را انجام بدهم.

مثلاً بگوید: برای خدا؛

۱. به من واجب است، اگر بیماری من خوب شد، به بیست فقیر غذا بدهم.

۲. به من واجب است، اگر ازدواج کنم، هزار صلوات بفرستم.

۳. به من واجب است، اگر بچه‌دار شدم، یک گوسفند قربانی کنم.

نذر ۱- برای نذر کردن حتماً باید جمله مخصوص نذر خوانده شود و اگر شخصی ناشنوا است و نمی‌تواند با زبان خود نذر کند، و به جای آن با زبان اشاره نذر کند، نذر او صحیح است اما اگر نذر را در ذهن و فکر خود گفته باشد، صحیح نیست.

نذر ۲- شخصی که نذر کرده، خودش باید آن را انجام دهد و نمی‌تواند انجام دادن آن را برای دیگران نذر کند. مثلاً نذر کند که: اگر من بچه‌دار شدم، پدربزرگ من یک قربانی کند؛ این نذر باطل است.

نذر ۳- شخصی که نذر کرده اگر نتواند نذر خود را انجام دهد، اشکال ندارد، مثلاً نذر کرده در روز عاشورا گوسفند قربانی کند اما روز عاشورا پول نداشته باشد که گوسفند بخرد.

نذر ۴- اگر شخصی نذر کند و حواسش باشد ولی عمداً آن را انجام ندهد، باید كفاره بدهد.

نذر ۵- كفاره انجام ندادن نذر، غذا دادن به شصت فقیر است یا گرفتن روزه، دو ماه پشت سرهم.

فصل بیست و سوم

قسم

قسم ۱- اگر انسان به خدا قسم بخورد که کار خوبی انجام دهد، واجب است آن را انجام دهد.

قسم ۲- ناشنوا اگر با زبان اشاره به خدا قسم بخورد، واجب است آن کار را انجام دهد.

قسم ۳- اگر به خدا قسم بخورد کاری را انجام می‌دهم و انجام

ندهد، گناه کرده و باید کفاره بدهد، یعنی به ده فقیر غذا یا لباس بدهد و اگر نتوانست باید سه روز پشت سر هم روزه بگیرد.

قسم ۴- قسم خوردن برای انجام دادن کار حرام و مکروه، باطل است و نباید انجام دهد، مثلاً قسم بخورد که شخصی را کتک بزند یا فحش بدهد.

قسم ۵- اگر شخصی به خدا قسم بخورد که کاری را انجام دهد، انجام دادن آن کار واجب می‌شود، ولی اگر به چیز دیگری مانند قرآن یا امام حسین علیه السلام قسم بخورد، انجام دادن آن واجب نمی‌شود.

قسم ۶- قسم دروغ حرام است، مثلاً اگر در دادگاه قسم دروغ بخورد، کار حرام انجام داده و باید حقیقت را بگوید.

فصل بیست و چهارم

وَقْف

وقف یعنی انسان چیزی را مخصوص کارهای خیر بگذارد:

مثلاً فرش را به مسجد بدهد.

وقف کار بسیار خوبی است و تا وقتی مردم از آن استفاده می‌کنند، خدا به انسان ثواب می‌دهد.

فصل بیست و پنجم

مَحْرَم و نَامَحْرَم

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ

به مردان مؤمن بگو چشم خود را از نامحرم بپوشانند.

سوره نور، آیه ۳۰

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ

به زنان مؤمن بگو چشم‌های خود را از نامحرم بپوشانند.

سوره نور، آیه ۳۱

محرم و نامحرم ۱_ مَحْرَم‌های مرد، زن‌هایی هستند که دست دادن با آن‌ها و نگاه کردن به موی سر آن‌ها، گناه ندارد.

محرم و نامحرم ۲_ مَحْرَم‌های زن، مردهایی هستند که می‌توانند با آن زن دست بدهند یا به موی سر او نگاه کنند.

مَحْرَم‌های زن

محرم و نامحرم ۳_ مَحْرَم‌های زن: پدر، پدربزرگ‌ها، برادر، پسر، پسر برادر، پسر خواهر، نوه‌های برادر و خواهر، عمو، عموی پدر و مادر، دایی، دایی پدر و مادر، ناپدری، شوهر، پدرشوهر، پدربزرگ‌های شوهر، پسر شوهر که از زن دیگری متولد شده است.

مَحْرَم‌های مرد

محرم و نامحرم ۴_ مَحْرَم‌های مرد: مادر، مادر بزرگ‌ها، خواهر، دختر، دختر خواهر، دختر برادر، نوه‌های خواهر و برادر، عمه، عمه پدر، عمه مادر، خاله، خاله پدر، خاله مادر، نامادری، همسر، مادر زن، مادر بزرگ‌های زن، دختر زن که از شوهر قبلی او است.

چند مسئله:

محرم و نامحرم ۵_ اگر مرد بدون شهوت، به صورت زن نامحرم نگاه کند، گناه ندارد.

محرم و نامحرم ۶_ اگر مرد بدون شهوت به دست‌های زن نامحرم یعنی از مچ تا انگشت‌ها نگاه کند، گناه ندارد.

کارهای حرام در ارتباط با نامحرم

محرم و نامحرم ۷_ کارهای زیر حرام است و گناه دارد:

اول: نگاه با شهوت به غیر از همسر.

دوم: دیدن عکس و فیلم‌هایی که شهوت می‌آورد.

سوم: فرستادن پیام‌های عاشقانه به نامحرم

چهارم: شوخی با نامحرم

پنجم: دست دادن با نامحرم

محرم و نامحرم ۸- بیمار نباید بدن خود را به دکتر نامحرم و پرستار نامحرم نشان بدهد اما اگر مجبور شود، اشکال ندارد.

فصل بیست و ششم

ازدواج

یکی از نشانه‌های خدا این است که برای شما همسری مانند خودتان آفریده است که در کنار او آرامش داشته باشید و میان شما عشق و محبت و مهربانی قرار داد.

سوره روم، آیه ۲۱

خصوصیات همسر آینده

یکی از دستورهای مهم دین اسلام ازدواج است که باعث برکت و آرامش در زندگی می‌شود.

خوب است موقع ازدواج فقط به زیبایی و مال توجه نکنیم و به خصوصیات زیر برای همسر آینده توجه بیشتر داشته باشیم:

اول: ایمان و اعتقاد درست.

دوم: اخلاق خوب.

سوم: خانواده با ایمان و خوب.

چهارم: اهل نماز باشد.

پنجم: خودش و خانواده اش شراب نخورند.

ششم: معتاد نباشد

هفتم: مواظب حلال و حرام باشد.

ازدواج ۱- شخصی که به خاطر نداشتن همسر گناه انجام می دهد، واجب است ازدواج کند.

ازدواج ۲- ازدواج زن شیعه با مرد سنی، درست نیست.

ازدواج ۳- مرد مسلمان نباید با زن کافر ازدواج کند.

ازدواج ۴- زن مسلمان نباید با مرد کافر ازدواج کند.

ازدواج ۵- ازدواج مسلمان با شخص بهایی حرام و باطل است.

الحمد لله رب العالمین

زمستان ۱۳۹۸

سالروز میلاد حضرت زهرا

(سلام الله علیها)

فهرست

مقدمه سازمان آموزش و پرورش استثنایی ... ۶

پیشگفتار ۸

سخنی با اولیا و مربیان ۹

الف) برخی از وظایف مربیان ۱۱

ب) برخی از وظایف اولیا ۱۱

سخنی با نایب (کمک کننده) ۱۱

مقدمه و تأییدیه ستاد ترویج احکام دین ۱۴

فصل اول: تکلیف و بلوغ ۱۷

سن بلوغ دختر ۱۷

سن بلوغ پسر ۱۷

یک: بیرون آمدن مو در زیر شکم و بالای آلت تناسلی ۱۷

دو: خارج شدن منی ۱۸

فصل دوم: احکام تقلید ۱۹

انتخاب مرجع تقلید ۲۰

انواع احکام ۲۱

یک: واجب ۲۱

دو: حرام ۲۱

سه: مستحب ۲۱

چهار: مکروه ۲۱

پنج: مُباح ۲۱

فصل سوم: احکام نجسی ها ۲۳

اول و دوم: ادرار و مدفوع ۲۳

سوم: منی ۲۴

چهارم: انسان مُرده یا حیوانِ مُرده ۲۴

پنجم: خون ۲۵

ششم و هفتم: سگ و خوک ۲۶

هشتم: کافر ۲۷

نهم: شراب و نوشیدنی های مُست کننده ۲۸

احکام چیزهای نجس ۳۰

فصل چهارم: احکام پاک کننده ها ۳۱

اول: آب ۳۱

آب مخلوط ۳۱

آب ساده ۳۲

یک: آب کُر ۳۲

دو: آب جاری ۳۲

سه: آب چاه ۳۳

چهار: آب باران ۳۳

پنج: آب قلیل ۳۳

دوم: زمین ۳۵

سوم: مسلمان شدن ۳۶

فرق نجس و کثیف ۳۶

احکام تواله رفتن ۳۷

کارهای مکروه موقع دستشویی کردن ۳۷

روش استبرا مردها ۳۷

استبرا بعد از ادرار ۳۷

استبرا بعد از منی ۳۸

فصل پنجم: وضو ۳۹

کارهایی که برای آنها باید وضو بگیریم ۳۹

یک: برای خواندن نماز ۳۹

دو: برای کشیدن دست روی آیات قرآن و نام خدا ۳۹

سه: برای طوافِ واجبِ خانه‌ی خدا (در مکه) ۴۰

روش انجام وضو (روش ترتیبی) ۴۱

یک: نیت: یعنی وضو گرفتن برای رضای خدا ۴۱

دو: شستن صورت از بالای پیشانی تا چانه ۴۱

سه: شستن دست راست از آرنج تا سر انگشتان ۴۱

چهار: شستن دست چپ از آرنج تا سر انگشتان ۴۱

پنج: دست کشیدن بر قسمتی از جلوی سر ۴۱

شش: دست کشیدن روی پای راست ۴۱

هفت: دست کشیدن روی پای چپ ۴۱

روش انجام وضو (روش اِرتِماسی) ۴۲

یک: نیت: یعنی وضو گرفتن برای رضای خدا ۴۲

دو: شستن صورت از بالای پیشانی تا چانه ۴۲

سه: شستن دست راست از آرنج تا سر انگشتان ۴۲

چهار: شستن دست چپ از آرنج تا سر انگشتان ۴۲

پنج: دست کشیدن بر قسمتی از جلوی سر ۴۲

شش: دست کشیدن روی پای راست ۴۲

هفت: دست کشیدن روی پای چپ ۴۲

چیزهایی که وضو را باطل می‌کند ۴۷

اول: ادرار ۴۷

دوم: مدفوع ۴۷

سوم: باد معده که از محل مدفوع خارج شود ۴۷

چهارم: خوابیدن ۴۷

پنجم: بی‌هوش شدن و مست شدن ۴۷

ششم: جُنُب شدن و دست زدن به آدم مُرده ۴۷

وضو روی پانسمان (جَبیره) ۴۸

فصل ششم: غسل ۵۱

غسل‌های واجب مشترک مرد و زن سه نوع است ۵۱

اول: غسل مِیّت (یعنی آدم مُرده) ۵۱

دوم: غسل دست زدن به مِیّت (یعنی آدم مُرده) ۵۱

سوم: غُسل جَنَابت ۵۱

کارهایی که بر انسان جُنُب حرام است ۵۲

یک: دست گذاشتن یا چسباندن بدن به آیه‌های قرآن یا اسم خدا .. ۵۲

دو: توقف و ماندن در مسجد یا گذاشتن چیزی در مسجد ۵۲

سه: توقف و ماندن در حرم امام‌ها (کنار ضَرِیح) ۵۲

چهار: خواندن چهار سوره قرآن که سجده‌ی واجب دارند ۵۲

روش غسل ۵۳

اول: ترتیبی ۵۳

یک: نیت کند ۵۳

دو: سر و گردن را بشوید ۵۳

سه: طرف راست بدن را بشوید ۵۳

چهار: طرف چپ بدن را بشوید ۵۳

دوم: ارتماسی (یک دفعه‌ای) ۵۴

یک: نیت کند ۵۴

دو: یک دفعه، همه‌ی بدن را زیر آب ببرد ۵۴

غسل‌هایی که مستحب هستند ۵۶

یک: غسل جمعه ۵۶

دو: غسل زیارت ۵۶

سه: غسل شب‌های قدر در ماه رمضان ۵۶

چهار: غسل روز اول ماه‌های قمری ۵۶

پنج: غسل عید غدیر و عید قربان و عید فطر ۵۶

غسل روی پانسمان (جَیره) ۵۶

فصل هفتم: تیمم ۵۹

موارد تیمم: ۵۹

اول: آب نباشد ۵۹

دوم: آب ضرر داشته باشد ۶۰

سوم: وقت، خیلی کم باشد ۶۰

تیمم روی چند چیز درست است ۶۱

یک: خاک ۶۱

دو: سنگ ۶۱

سه: شن و ماسه ۶۱

روش انجام تیمم ۶۲

یک: نیت کند ۶۲

دو: کف هر دو دست را باهم بر خاک یا سنگ بزند ۶۲

سه: کشیدن دست به پیشانی ۶۲

چهار: کشیدن دست چپ روی دست راست ۶۳

پنج: کشیدن دست راست روی دست چپ ۶۳

فصل هشتم: نماز ۶۵

اهمیت نماز ۶۵

نمازهای واجب ۶۶

یک: نمازهای صبح، ظهر، عصر، مغرب، عشا ۶۶

دو: نماز آیات ۶۶

سه: نماز میّت ۶۶

چهار: نماز طواف واجب کعبه ۶۶

پنج: نماز قضای پدر برای پسر بزرگتر ۶۶

شش: نمازی که انسان نذر کرده است بخواند ۶۶

کارهایی که قبل از نماز باید به آنها توجه کنیم ۶۷

یک: بعد از اذان، نماز بخوانیم ۶۷

دو: باید قبل از نماز وضو بگیریم ۶۸

سه: نماز را باید روبه قبله (خانه کعبه) بخوانیم ۶۸

چهار: به بدن و لباس توجه کنیم ۶۹

مکان نماز ۷۱

یک: باید صاحب آنجا راضی باشد ۷۱

دو: جایی که نماز می خوانیم نباید حرکت داشته باشد ۷۱

اذان و اقامه ۷۱

روش اذان گفتن ۷۲

- ۷۳ روش اقامه گفتن
- ۷۴ کارهای واجب نماز
- ۷۴ یک: نیت
- ۷۵ دو: ایستادن
- ۷۵ یک: موقع اَللّٰهُ اَكْبَر گفتن اول نماز
- ۷۵ دو: موقع خواندن حمد و سوره یا تسبیحات اربعه
- ۷۵ سه: قبل از رفتن به رکوع
- ۷۵ چهار: بعد از رکوع و قبل از رفتن به سجده
- ۷۷ سه: گفتن اَللّٰهُ اَكْبَر در اول نماز
- ۷۸ چهار: خواندن حمد و سوره و تسبیحات اربعه
- ۷۸ سوره حمد
- ۷۹ سوره توحید
- ۸۱ تسبیحات اربعه
- ۸۱ پنج: رکوع
- ۸۳ شش: سجده
- ۸۸ هفت: تشهد
- ۸۹ هشت: سلام آخر نماز

کارهایی که بعد از نماز، مستحب است انجام بدهیم ۹۰

یک: دعا..... ۹۰

دو: تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها) ۹۰

روش سجده سهو (یعنی: سجده فراموشی) ۹۱

پوستر نماز ۹۳

چیزهایی که نماز را باطل می کند ۹۴

یک: چیزهایی که وضو و غسل را باطل می کنند..... ۹۴

دو: چیزهایی که غسل را واجب می کند..... ۹۴

سه: اگر دست ها را روی هم بگذارد، نماز باطل می شود... ۹۴

چهار: اگر بعد از سوره حمد «آمین» بگوید..... ۹۴

پنج: اگر در نماز از قبله برگردد، نماز باطل می شود ۹۴

شش: اگر شخصی در نماز حرف بزند ۹۴

هفت: اگر شخصی با صدای بلند بخندد ۹۵

هشت: اگر شخصی در نماز چیزی بخورد ۹۵

نُه: کاری انجام دهد که از حالت نماز خارج شود ۹۵

جاهایی که می توان نماز واجب را قطع کرد ۹۵

یک: موقعی که جان خودش یا شخصی، در خطر باشد ... ۹۵

دو: اگر چیزی که قیمت آن زیاد است، در خطر باشد ۹۶

شک در نماز ۹۶

شخصی که زیاد شک می کند (کَثِيرُ الشَّكِّ) ۹۷

شک در رکعت ها ۹۸

شک بین دو و ۳ ۹۸

شک بین سه و ۴ ۹۹

شک بین چهار و پنج (ایستاده) ۹۹

روش خواندن نماز احتیاط یک رکعتی ۹۹

شک بین چهار و پنج (نشسته) ۱۰۰

شک بین دو و چهار (نشسته) ۱۰۰

روش خواندن نماز احتیاط دو رکعتی ۱۰۰

نماز مسافر ۱۰۲

شرایط مسافر ۱۰۲

یک: مسافت شرعی را برود ۱۰۲

دو: باید بداند که می خواهد ۲۲ کیلومتر از شهر خارج شود. ۱۰۲

سه: از حَدِّ تَرْخُص خارج شود ۱۰۳

چهار: سفر رفتن حرام نباشد ۱۰۳

پنج: کار او مسافرت نباشد ۱۰۴

شش: تصمیم داشته باشد که کمتر از ده روز درجایی بماند ۱۰۴

نماز قضا ۱۰۶

نماز جماعت ۱۰۸

اقتدا در نماز جماعت ۱۱۰

یک: اقتدا در رکعت اول نماز جماعت (حالت ایستاده) ۱۱۱

دو: اقتدا در رکعت اول نماز جماعت (در رکوع) ۱۱۱

سه: اقتدا در رکعت دوم نماز جماعت ۱۱۱

چهار: اقتدا در رکعت سوم نماز جماعت ۱۱۲

پنج: اقتدا در رکعت چهارم نماز جماعت ۱۱۳

نماز آیات ۱۱۴

روش خواندن نماز آیات ۱۱۵

روش اول ۱۱۵

روش دوم ۱۱۶

یک و دو: خورشید گرفتگی و ماه گرفتگی ۱۱۷

سه: زلزله ۱۱۸

چهار: رعد و برق، طوفان ۱۱۹

نماز عید فطر و نماز عید قربان ۱۲۰

فصل نهم: احکام مسجد ۱۲۳

فصل دهم: روزه ۱۲۵

کارهایی که وقتی روزه هستیم نباید انجام بدهیم ۱۲۶

یک: خوردن و آشامیدن ۱۲۶

دو: استمنا ۱۲۸

سه: دروغ گفتن از طرف خدا و ۱۴ معصوم ۱۲۸

چهار: خاک و غبار خیلی زیاد به گلو رفتن ۱۲۹

پنج: سر زیر آب بُردن ۱۲۹

افرادی که نباید روزه بگیرند ۱۳۱

اول: شخصی که به مسافرت رفته است ۱۳۱

دوم: شخصی که بیمار است ۱۳۴

قضای روزه ۱۳۵

کفاره ۱۳۶

عید فطر ۱۳۸

فصل یازدهم: اعتکاف ۱۳۹

کارهایی که اعتکاف را باطل می کند ۱۴۰

اول: اگر روزه باطل شود..... ۱۴۰

دوم: اگر برای کاری از مسجد خارج شود ۱۴۰

سوم: اگر با شخصی دعوا کند ۱۴۰

چهارم: اگر چیزی بخرد یا بفروشد ۱۴۰

پنجم: اگر گیاهان یا گل‌های خوشبو را بو کند ۱۴۰

فصل دوازدهم: حج..... ۱۴۱

زیارت خانه خدا دو نوع است ۱۴۱

اول: واجب..... ۱۴۱

دوم: مستحب ۱۴۲

کارهای واجب در حج ۱۴۲

اول: از مسجد مخصوص لباس احرام بپوشد ۱۴۲

دوم: هفت بار دور خانه خدا طواف کند..... ۱۴۳

سوم: دو رکعت نماز طواف بخواند..... ۱۴۳

چهارم: سعی انجام بدهد ۱۴۳

پنجم: مقداری از ناخن یا موی سر را قیچی کند..... ۱۴۳

ششم: در مکه دوباره لباس احرام بپوشد ۱۴۴

هفتم: روز عرفه، در عرفات تا اذان مغرب بماند..... ۱۴۴

هشتم: بعد از اذان مغرب، در مشعر تا طلوع آفتاب بماند ۱۴۴

نهم: روز ۱۰ ذی الحجه، کارهای عید قربان را انجام دهد.. ۱۴۴

دهم: کارهای شب و روز ۱۱ و ۱۲ را انجام دهد. ۱۴۵

یازدهم: ظهر روز ۱۲ به مکه برود و ۷ بار طواف کند ... ۱۴۵

دوازدهم: دو رکعت نماز طواف بخواند..... ۱۴۵

سیزدهم: سعی انجام دهد. ۱۴۵

چهاردهم: هفت بار دور خانه خدا طواف کند. ۱۴۵

پانزدهم: دو رکعت نماز طواف بخواند..... ۱۴۵

کارهای حرام، بعد از پوشیدن لباس سفید احرام..... ۱۴۵

اول: جایی که سقف دارد یا سایه است، نرود ۱۴۵

دوم: عطر و مسواک نزنند و به آینه نگاه نکنند ۱۴۵

سوم: کفش نپوشد و دمپایی مخصوص حج نپوشد ۱۴۵

چهارم: هیچ حیوانی حتی پشه و مگس را نکشد ۱۴۵

پنجم: بدنش را نخاراند ۱۴۵

ششم: مرد، لباس دوخته شده را نپوشد ۱۴۶

هفتم: زن آرایش نکند ۱۴۶

هشتم: آرایشگاه نرود و ناخن نگیرد و موی بدنش را نزنند. ۱۴۶

نهم: انگشتر زینتی و زیورات نباشد ۱۴۶

دهم: پُما و کرم به بدن نزنند ۱۴۶

یازدهم: دعوا نکند ۱۴۶

دوازدهم: قسم نخورد ۱۴۶

فصل سیزدهم: خمس ۱۴۷

فصل چهاردهم: زکات ۱۴۹

فصل پانزدهم: امر به معروف و نهی از منکر ۱۵۱

فصل شانزدهم: کار و خرید و فروش ۱۵۳

فصل هفدهم: قرض و ربا ۱۵۵

فصل هجدهم: نقد و نسیه ۱۵۷

فصل نوزدهم: غصب ۱۵۹

فصل بیستم: پول یا مال پیدا شده ۱۶۱

فصل بیست و یکم: خوردنی و آشامیدنی ... ۱۶۳

حیوان‌های حلال گوشت ۱۶۴

اول: چهارپایانی که گوشت آن‌ها حلال است ۱۶۴

دوم: پرندehایی که گوشت آن‌ها حلال است ۱۶۵

سوم: حیوان‌های دریایی که خوردن آن‌ها حلال است ۱۶۶

خوردنی‌ها و آشامیدنی‌های حرام ۱۶۷

اول: حیوان‌های حرام‌گوشت ۱۶۷

دوم: خوردن چیزهایی که برای بدن ضرر زیاد دارد ۱۶۹

سوم: انواع شراب و آب جو و الکل ۱۷۰

چهارم: خوردن ۱۵ قسمت از بدن حیوان حرام است ۱۷۱

پنجم: خوردن چیزهایی که انسان بد می‌داند ۱۷۴

جمله مخصوص نذر ۱۷۷**فصل بیست و دوم: نذر ۱۷۷****فصل بیست و سوم: قَسَم ۱۷۹****فصل بیست و چهارم: وَقْف ۱۸۱****فصل بیست و پنجم: مُحَرَّم و نَامَحَرَّم ۱۸۳**

مَحَرَّم‌های زن ۱۸۳

مَحَرَّم‌های مرد ۱۸۴

کارهای حرام در ارتباط با نَامَحَرَّم ۱۸۴

اول: نگاه با شهوت به غیر از همسر ۱۸۴

دوم: دیدن عکس و فیلم‌هایی که شهوت می‌آورد ۱۸۴

سوم: فرستادن پیام‌های عاشقانه به نامحرم ۱۸۵

چهارم: شوخی با نامحرم ۱۸۵

پنجم: دست دادن با نامحرم ۱۸۵

فصل بیست و هشتم: ازدواج ۱۸۷

خصوصیات همسر آینده ۱۸۷

